

Arild Rognan og Nuria Barrabés

NUS2000

Dokumentasjonsrapport

Notater

Innholdsfortegnelse

1 Innledning	1
1.1 Bakgrunn	3
1.2 Formål	3
1.3 Forholdet til brukere og berørte institusjoner i revisjonsarbeidet	3
2 Definisjoner og prinsipper	5
2.1 Definisjoner.....	5
2.2 Klassifisering av utdanningsaktiviteter	5
2.2.1 Detaljeringsgrad.....	5
2.2.2 Generelle prinsipper.....	5
2.2.3 Historiske koder.....	6
3 Kodesystem, struktur og overveielser rundt disse	7
3.1 Sentrale endringer i forhold til foregående utdanningsstandarder	7
3.2 Oppbygging av Norsk standard for utdanningsgruppering	7
3.2.1 Nivå.....	7
3.2.2 Fagfelt.....	10
3.2.3 Faggruppe og utdanningsgruppe.....	12
3.2.4 Enkeltutdanninger og overveielser rundt plasseringen av disse	20
3.2.5 Sifrenes betydning	25
3.3 Tilleggskjennetegn og grupperinger.....	25
3.3.1 Kodetype.....	25
3.3.2 Klassetrinn og varighet	25
3.3.3 Studieretningskode.....	27
3.3.4 Kurstrinnkode	27
3.3.5 Kompetansekode.....	28
3.3.6 Universitets- og høskolegruppering.....	28
4 Internasjonal standard for utdanningsgruppering (ISCED97)	30
4.1 Oppbyggingen av ISCED97.....	30
4.1.1 Nivå (Level).....	30
4.1.2 Faginndelingen (Fields of Education and Training)	31
4.1.3 Tilleggsdimensjonen Destinasjon (Destination)	33
4.1.4 Tilleggsdimensjonen Orientering (Orientation).....	34
4.1.5 Tilleggsdimensjonen Duration (Varighet)	35
4.1.6 Tilleggsdimensjonen National Degree Structure (Grad)	35
De sist utgitte publikasjonene i serien Notater	37

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Statistisk sentralbyrå (SSB) har fra 1998 til 2001 gjennomført revisjon av Norsk standard for utdanningsgruppering (NUS). Norsk standard for utdanningsgruppering ble første gang utarbeidet av SSB i 1970, og har senere vært revidert i 1973 og 1989. Siden 1989 har det norske utdanningssystemet gjennomgått en rekke reformer, med blant annet Høgskolereformen, Reform-94 og Reform-97 som store og omfattende reformer. Resultatet av de gjennomførte reformene har vært at flere nye utdanningsaktiviteter har blitt etablert, eksisterende aktiviteter har blitt vesentlig endret både i innhold og varighet, en rekke aktiviteter har blitt nedlagt og grunnskolen har blitt utvidet med ett år. I tillegg til de omfattende reformene har også ti års bruk av den forrige standarden gjort det nødvendig med omfattende gjennomgang og revisjon. Den nye standarden betegnes som NUS2000, og erstatter 1989-utgaven (NUS89).

Samtidig med utarbeidelsen av NUS2000 har det vært gjennomført implementering av den internasjonale utdanningsstandarden ISCED97 i SSB. Utdanningsstatistikk er et internasjonalt felt, og SSB leverer utdanningsstatistikk til internasjonale organisasjoner som OECD og Eurostat. Hver enkelt Norsk utdanningskode har derfor fått tildelt en egen ISCED97-kode.

1.2 Formål

Revisjonen av NUS har hatt flere mål. Utdanningsstandarden skal gi et godt grunnlag for produksjon av utdanningsstatistikk, og analyse av utdanningssystemet. Det er derfor viktig at den er fullstendig og at den gir et godt bilde av det norske utdanningssystemet. Samtidig har det vært viktig å begrense behovet for vedlikehold, slik at standarden beholder sin aktualitet over tid. Standarden er derfor bygget opp slik at det forholdsvis enkelt kan legges inn nye utdanningstyper i strukturen standarden bygger på.

Formålet med denne dokumentasjonsrapporten er å dokumentere standardens oppbygning, endringer fra tidligere standarder og overveielser rundt plasseringen av en del enkeltfag/enkeltutdanninger som tidligere har vært plassert andre steder, eller som har vært gjenstand for diskusjon om hvor de mest naturlig hører hjemme i en utdanningsstandard. I tillegg gjøres også rede for overveielser rundt implementeringen av ISCED97, hvordan ISCED97 er oppbygd og hvordan NUS2000 er kodet om til ISCED97.

1.3 Forholdet til brukere og berørte institusjoner i revisjonsarbeidet

NUS2000 er en offisiell standard som benyttes av SSB. Standarden har i tillegg mange eksterne brukere. Sentralt i det henseende er universiteter og høyskoler som rapporterer statistikk til SSB i form av NUS-koder. Standarden benyttes også i større bedrifter og i offentlige institusjoner utenfor skoleverket for å klassifisere utdanning. For å ivareta eksterne brukeres behov og interesser er disse trukket inn i arbeidet med revisjonen av standarden.

Viktigst i denne sammenhengen har vært referansegruppa som ble opprettet for å gi innspill til ulike problemstillinger som dukket opp i forbindelse med revisjonen. Medlemmene bestod av representanter fra sentrale avdelinger/seksjoner som er spesielt berørte av standarden i SSB (320, 720, 510 og 260), samt sentrale institusjoner som berøres av standarden (KUF, LINDA, UiO, Lånkassen, USIT, NIFU og Norges-nettrådet). Ved å ha med representanter fra de mest berørte interne seksjonene og eksterne institusjoner, har det vært mulig å ta hensyn til disses behov gjennom revisjonsarbeidet. SSB har også gjennom dette kontaktnettet knyttet til seg spisskompetanse innenfor de ulike områdene standarden

berører, og på den måten fått god oversikt over det meget sammensatte og etter hvert kompliserte feltet utdanning har blitt.

Standarden har vært ute på høring. Høringsinstanser var sentrale offentlige institusjoner som kunne tenkes å være berørt av standarden. Det kom svært få merknader på høringsrunden. Merknader fra høringsinstansene har blitt tatt til følge innenfor rammene av det SSB har funnet rimelig i forhold til de prinsipper det har blitt vedtatt at standarden skal følge.

2 Definisjoner og prinsipper

2.1 Definisjoner

I vid forstand er utdanning en fellesbetegnelse på formidling av ferdigheter og kunnskap. I statistisk sammenheng er det imidlertid viktig å avgrense utdanningsbegrepet slik at det blir statistisk målbart. NUS2000 omfatter kun utdanningsaktiviteter som foregår innenfor utdanningssystemet. Det vil si utdanningsaktiviteter som har en formell skolemessig ramme, innrettet mot en systematisk formidling av kunnskap og ferdigheter, og som har en viss lengde.

For statistiske analyser er det viktig å gruppere utdanningsaktiviteter som er like ut fra et sett kriterier. En utdanningsaktivitet er utfra dette definert som:

Et eller flere utdanningstilbud som er tilnærmet like med hensyn til faglige innhold og nivåmessig plassering.

2.2 Klassifisering av utdanningsaktiviteter

2.2.1 Detaljeringsgrad

Utdanningsstandarder har tidligere hatt høy detaljeringsgrad. Dette har stilt store krav til vedlikehold, og til brukernes kjenneskap til standarden. I NUS2000 er behovet for vedlikehold forsøkt begrenset ved reduksjon av detaljeringsgraden. Samtidig er det prøvd å gjøre standarden mer brukervennlig. Nedenfor følger en gjennomgang av prinsippene som er lagt til grunn for reduksjonen av detaljeringsgraden.

2.2.2 Generelle prinsipper

NUS2000 fungerer som grupperingsnorm for alle utdanningsaktiviteter som finnes i Norge, og for utdanning fullført i utlandet. Standarden har ikke som mål å være fullstendig for utdanningsaktiviteter i utlandet, men inkluderer koder som kan brukes for å kode slike utdanninger. Dette er viktig for å dekke behovene i utdanningsstatistikken og i ulike registre, blant annet i databasen over befolkningens høyeste utdanning (BHU).

For utdanningsaktiviteter fullført innenfor det ordinære utdanningssystemet i Norge skal standarden være fullstendig. Alle utdanningsaktiviteter har egne utdanningskoder. Konkret innebærer dette blant annet at grader og fag under Lov om videregående opplæring har egne koder. Andre utdanningsaktiviteter klassifiseres også gjennom standarden, men da ved bruk av samlekode spesifisert enten på fagfelt, faggruppe eller utdanningsgruppe. Samlekoder kan identifiseres ved hjelp av koden '99' som femte og sjette siffer, eller ved hjelp av en egen gruppering for kodetype (se kap. 3.3.1).

Den største endringen i forhold til forrige versjon av NUS i henseende av samlekode, er i høyere utdanning, hvor de fleste utdanningsaktiviteter som er kortere enn to år, og som ikke gir noen grad, er slått sammen til samlekode. Samlekodene inkluderer enheter som grunnfag, mellomfag, storfag, semesteremner og andre årsheter eller kortere kurs ved universiteter og høyskoler. Hovedårsaken til at vi har valgt å slå disse fagene sammen er den økende modulariseringen av høyere utdanning. Studentene har blitt stadig friere til å sette sammen og bygge opp sin utdanning ved å kombinere ulike utdanningsaktiviteter av kortere og lengre varighet. En konsekvens av denne friheten er at det er vanskeligere å bestemme hva som er en fullført utdanning. Ved å slå sammen fag som alene ikke gir noen grad, spares standarden for en stor mengde koder, men vil likevel gi fullgod informasjon om hvilken form for utdanning dette er; lavere grad med varighet mindre enn to år.

Standarden har fått en rekke nye koder fordi utdanningen det gjelder har blitt forlenget siden forrige revisjon av utdanningsstandarden. I noen tilfeller har dette resultert i at utdanningen har blitt flyttet opp et nivå i forhold til NUS89. I de tilfeller hvor forlengningen av utdanningen ikke har ført til nivåendring i NUS2000, er utdanningene slått sammen til en kode (selv om de har ulik lengde). I motsatt fall har vi fortsatt med to eller flere koder.

2.2.3 Historiske koder

Ved revideringen av NUS i 1989 ble det bestemt at historiske koder og koder som ikke lenger var i bruk skulle markeres med en stjerne; utstjerner. Bruken av dette kjennetegnet har imidlertid vært noe uklart. Utstjerner har blitt brukt til å markere:

- Utdanningskoder som er utgått permanent, som følge av reformer, omstruktureringer, nedleggelse etc.
- Utdanningskoder som av ulike grunner ikke har vært i bruk på flere år.

I NUS2000 er det kun den første typen som er utstjernet. Dette skaper et mer ryddig bruk av attributtet. En del utdanningstilbud har så lav studenttilstrømming at det kan gå flere år mellom hver gang de har registrerte studenter. Det vil være feil å stjerne ut slike utdanninger, og en slik utstjerner kan komplisere kodingen mer enn den forenkler.

Det er i NUS2000 kun beholdt koder som ikke er i bruk dersom de er interessante for å beskrive den historiske utviklingen i utdanningssystemet. Detaljeringsgraden på disse kodene er begrenset. De historiske koder som er beholdt, og som ikke lenger er i bruk, er som tidligere markert med en stjerne

'*'

3 Kodesystem, struktur og overveielser rundt disse

3.1 Sentrale endringer i forhold til foregående utdanningsstandarder

NUS2000 er endret en del i forhold til tidligere utdanningsstandarder. Hovedendringene i forhold til tidligere standarder er en ny nivåinndeling (første siffer), en faginnndeling (andre til fjerde siffer) som er lik på alle nivåer, og en presisering av hvilke fag hver enkeltutdanning (femte til sjette siffer) omfatter og ikke omfatter. At faginnndelingen er lik på alle nivåer byr på store fordeler både med hensyn til den generelle forståelsen av standardens oppbygging, og i fagfeltbaserte analyser av utdanningssystemet.

3.2 Oppbygging av Norsk standard for utdanningsgruppering

Norsk standard for utdanningsgruppering er et sekssifret kodesystem som klassifiserer utdanningsaktiviteter etter nivå og fag. Standarden har følgende struktur:

1. Siffer	Nivå
2. Siffer	Fagfelt
2.-3. Siffer	Faggruppe
2.-4. Siffer	Utdanningsgruppe
1.-6. Siffer	Enkeltutdanninger

Første og andre siffer kan brukes til selvstendige grupperinger, mens 2.-3., 2.-4 og 1.-6. siffer i kombinasjon kan brukes som egne grupperinger i koding av utdanningsaktiviteter og produksjon av offisiell utdanningsstatistikk. 5. og 6. siffer er løpenummer. Det vil si at de brukes for å benevne enkeltutdanninger innen en tresifret fagkode spesifisert enten på fagfelt (2. siffer), faggruppe (3. siffer) eller utdanningsgruppe (4. siffer).

3.2.1 Nivå

Norsk standard for utdanningsgruppering har ni nivåer, med tillegg av en verdi for uoppgitt. Nivåinndelingen er ment å gi et best mulig bilde av strukturen i det norske utdanningssystemet. Nivåinndelingen er bygd opp på følgende måte:

Tredeling av nivå	Nivå	Nivånavn	Klassetrinn
	0	Ingen utdanning og førskoleutdanning	Under skoleplikt
Obligatorisk utdanning	1	Barneskoleutdanning	1.-7. klassetrinn
	2	Ungdomsskoleutdanning	8-10. klassetrinn
Mellomutdanning	3	Videregående, grunnutdanning	11.-12. klassetrinn
	4	Videregående, avsluttende utdanning	13. klassetrinn +
	5	Påbygging til videregående utdanning	14. klassetrinn +
Universitets- og høyskoleutdanning	6	Universitets- og høyskoleutdanning, lavere nivå	14. -17. klassetrinn
	7	Universitets- og høyskoleutdanning, høyere nivå	18.-19. klassetrinn
	8	Forskerutdanning	20. klassetrinn +
	9	Uoppgitt	

I NUS89 er nivåinndelingen primært basert på utdanningens varighet, det vil si den samlede varigheten til den enkelte utdanningsaktiviteten, samt utdanninger som ligger i forkant av denne og dermed inngår som en del av opptakskravet til utdanningen som skal klassifiseres. I NUS2000 er dette endret noe, slik at nivåplasseringen i større grad er bestemt utfra en samlet vurdering av varighet, opptakskrav og kompetanse. Vurderingen av hvilken kompetanse de ulike utdanningstypene gir, er basert på godkjenninger fra Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet (KUF).

I NUS2000 er det foretatt en rekke endringer av nivåinndelingen i forhold til tidligere utdanningsstandarder. For det første er det innført en tydeligere tredeling av nivå. Denne tredelingen skal fungere som en standardgruppering av nivå i publisering og analyse av utdanning.

Den største endringen i selve nivåinndelingen er imidlertid omdefineringen av nivå 5. Dette nivået er i NUS2000 forbeholdt utdanninger som nivåmessig ligger mellom videregående utdanning og universitets- og høyskoleutdanninger. Dette gjør at utdanninger som verken kan klassifiseres som videregående, eller universitets- og høyskoleutdanninger, får en mer korrekt nivåmessig plassering. Endringen betyr et brudd i utdanningsstatistikken i det enkeltutdanninger og hele utdanningsgrupper har blitt flyttet opp et nivå, mens andre er flyttet ned. Dette gjelder blant annet utdanninger ved Teknisk fagskole som, med unntak av tredjeåret, er flyttet fra nivå 4 til nivå 5. Brudd i utdanningsstatistikken er uheldig, men vi er av den oppfatning at den nye nivåinndelingen gir et mer korrekt bilde av det norske utdanningssystemet enn hva den forrige nivåinndelingen gjorde. På den måten forsvares også bruddet.

For å gi plass til nivå 5 har vi redusert antall nivåer for utdanninger på universitets- og høyskolenivå fra fire til tre. Konkret innebærer dette at universitets- og høyskoleutdanninger med fire års varighet eller mindre (lavere grad), grupperes på nivå 6, mens universitets- og høyskoleutdanninger med mer enn fire års varighet (høyere grad) grupperes på nivå 7. Tidligere var utdanninger med to års varighet og mindre, plassert på et eget nivå; nivå 5. Endringen i nivåinndelingen inngir også et bedre bilde av strukturen i universitets- og høyskolesystemet, da det er vanlig å inndele universitets- og høyskolestudiene i lavere og høyere grad, samt embetsstudier. På nivå 6 og 7 er det kun utdanninger godkjent som høyere utdanning av KUF eller andre fagdepartementer som kan plasseres. Forskerutdanningene er som tidligere plassert på nivå 8. Det er i tillegg foretatt endringer innad på enkelte nivåer. Tidligere var nivå 3 beregnet på det første året i den videregående skolen. I NUS2000 klassifiseres både grunnkurs og videregående kurs I under Lov om videregående opplæring på nivå 3. Nivå 4 er forbeholdt videregående kurs II og III under Lov om videregående opplæring.

Endring i nivåinndelingen fra NUS89 til NUS2000 vil selvsagt ha konsekvenser for fordelingen i befolkningens høyeste utdanning (BHU). Nedenfor er laget en tabell som viser hvor mange som har endret utdanningsnivå etter innføringen av NUS2000.

Tabell 3.1. Nivå NUS89 og nivå NUS2000. BHU 1998.

	NUS89										
	ALLE	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ALLE NUS 2000	3522058	7745	2392	793172	810166	1043409	326954	285698	134009	10050	108463
0	7745	7745	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1	2392	.	2392	.	.	.	.	.	.	.	.
2	804375	.	.	793101	11274	.	.	.	.	.	.
3	1113259	.	.	71	798892	314296	.	.	.	.	.
4	701181	.	.	.	.	693761	7420	.	.	.	.
5	76522	.	.	.	.	35352	40591	578	1	.	.
6	564336	.	.	.	.	.	278943	285120	273	.	.
7	134328	.	.	.	.	.	.	.	133735	593	.
8	9457	.	.	.	.	.	.	.	.	9457	.
9	108463	.	.	.	.	.	.	.	.	.	108463

Spesielt verdt å merke seg er at en stor del av de som tidligere var plassert på nivå 4, nå har blitt plassert på nivå 3 og 5. Av de som har blitt plassert på nivå 5 i NUS2000 er det mange personer med teknisk fagskole. Teknisk fagskole har som nevnt ovenfor blitt løftet opp et eget nivå, mens det tidligere var lagt inn under videregående-skole-nivå. At så mange har gått fra nivå 4 i NUS89 til nivå 3 i NUS2000 kommer av at nivådelingen på videregående-skole-nivå nå er satt annerledes enn i NUS89. Tidligere var nivå 4 de to siste årene på videregående-skole. I NUS2000 er det første av disse (andreåret) lagt inn under nivå 3. De som kun har to år på videregående-skole-nivå vil dermed falle inn under nivå 3 i NUS2000, mens de tidligere ble plassert inn under nivå 4. Også fra NUS89, nivå 5, har det skjedd en stor endring i det at mange av de som tidligere hadde nivå 5 nå er plassert på nivå 6. Dette skyldes at nivå 5 i NUS2000 er reservert fag som faller inn under "påbygging til videregående utdanning", og at universitets- og høyskolefag, som begynte på nivå 5 i NUS89, har sitt første nivå på nivå 6 i NUS2000. Vi har også endret på nivået til de som tok 10 årig grunnskole ('Frivillig 10. klasse') før grunnskolereformen (R-97) trådte i kraft. Denne utdanningen var tidligere lagt inn under nivå 3, mens den nå er lagt inn under nivå 2.

Nedenfor følger en detaljert beskrivelse av hvilke utdanninger som skal plasseres/ikke plasseres på hvert enkelt nivå:

NIVA	OMFATTER	OMFATTER IKKE
0 Ingen utdanning og forskoleutdanning	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning for obligatorisk utdanning 	<ul style="list-style-type: none"> •
1 Barneskoleutdanning	<ul style="list-style-type: none"> • Obligatorisk utdanning fra 1.-7. klasstrinn • Spesielt tilrettelagt undervisning i småskolen og på mellomtrinnet (1.-7. klasstrinn) • Utdanning fra utlandet på 1.-7. klasstrinn, eller første del av den obligatoriske utdanningen i det aktuelle landet 	<ul style="list-style-type: none"> • Grunnskoleutdanning for voksne • Folkeskoleutdanning, sjuårig • Utdanning fra utlandet som tilsvarer utdanning på ungdomsskolenivå, 8.-10. klasstrinn
2 Ungdomsskoleutdanning	<ul style="list-style-type: none"> • Obligatorisk utdanning fra 8. klasstrinn og høyere • Spesielt tilrettelagt utdanning på ungdomsskoletrinnet • Grunnskoleutdanning for voksne • Innføringskurs for innvandrere på grunnskoletrinnet • Folkeskoleutdanning, sjuårig • Framhaldsskoleutdanning, ettårig og toårig utdanning etter folkeskole • Utdanning fra utlandet på 8. klasstrinn og høyere, eller andre del av obligatorisk utdanning i det aktuelle landet 	<ul style="list-style-type: none"> • Obligatorisk utdanning i småskolen og på mellomtrinnet (1.-7. klasstrinn) • Spesielt tilrettelagt utdanning i småskolen og på mellomtrinnet (1.-7. klasstrinn) • Obligatorisk utdanning fra utlandet på 1.-7. klasstrinn, eller første del av obligatorisk utdanning i det aktuelle landet
3 Videregående, grunnutdanning	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning på 11.-12. klasstrinn • Grunnkurs og VKI i videregående utdanning • Utdanning ved folkehøgskole • Realskoleutdanning • Utdanning som ikke krever fullført treårig videregående utdanning for opptak og som ikke er godkjent av KUF. • Utdanning fra utlandet som tilsvarer 11.-12. klasstrinn i videregående utdanning 	<ul style="list-style-type: none"> • Framhaldsskoleutdanning, ettårig og toårig • Obligatorisk utdanning fra utlandet som tilsvarer utdanning på ungdomsskoletrinnet (8. klasstrinn og høyere, eller andre del av obligatorisk utdanning i det aktuelle landet • Utdanning fra utlandet som tilsvarer videregående utdanning, 13. klasstrinn og høyere
4 Videregående, avsluttende utdanning	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning på 13. klasstrinn og høyere • VKII og VKIII i videregående utdanning • Den gamle gymnasutdanningen, som regel femårig • Utdanning fra utlandet som tilsvarer videregående utdanning, 13. klasstrinn og høyere 	<ul style="list-style-type: none"> • Grunnkurs og videregående kurs I i videregående utdanning • Folkehøgskoler • Realskoleutdanning • Forprøver og forkurs ved universiteter og høyskoler • Utdanning fra utlandet som tilsvarer 11.-12. klasstrinn i videregående utdanning • Utdanning fra utlandet på universitets- og høyskolenivå

5	Påbygging til videregående utdanning	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning på 14. klassetrinn og høyere • Høgskoleutdanning som har studiekompetanse eller fagprøve som opptakskrav, men som ikke er godkjent av KUF. • Forkurs som verken gir vektall, eller er en integrert del av en universitets- eller høgskoleutdanning, eller som på annen måte kan inngå som en del av en grad, det vil si forkurs som er å regne som videregående kurs, f.eks. forkurs i fransk, spansk, italiensk og norsk for utenlandske studenter • Teknisk fagskole 	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning som er godkjent av KUF. Forprøver ved universiteter og høyskoler som gir vektall eller som på annen måte kan anses å være en del av en grad, f.eks. examen philosophicum, examen facultatum. • Militær utdanning som kun krever grunnskole, eller grunnkurs fra videregående utdanning for opptak. • Militær krigsskole- eller befalsutdanning. • Utdanning fra utlandet på universitets- og høyskolenivå
6	Universitets- og høgskoleutdanning, lavere nivå	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning på 14.-17. klassetrinn • Utdanning på lavere nivå ved universiteter og høyskoler: enkeltfag og grader ved universiteter og høyskoler med fire års varighet eller mindre, f.eks. grunn- og mellomfag, cand.mag.-utdanning, høgskolekandidater, ingeniørutdanning fra høgskole • Forprøver som gir vektall og som er en integrert del av en universitets- eller høgskoleutdanning/grad. • Utdanning fra utlandet med fire års varighet eller mindre, både grader og enkeltutdanning, f.eks. Bachelor og Licence 	<ul style="list-style-type: none"> • Høgskoleutdanning som har studiekompetanse eller fagprøve som opptakskrav, men som ikke er godkjent av KUF. Forkurs som verken gir vektall, eller er en integrert del av en universitets- eller høgskoleutdanning, eller som på annen måte kan inngå som en del av en grad, det vil si forkurs som er å regne som videregående kurs, f.eks. forkurs i fransk, spansk, italiensk • Utdanning fra utlandet med mer enn fire års varighet, f.eks. Master i engelsktalende land og Maîtrise i fransktalende land
7	Universitets- og høgskoleutdanning, høyere nivå	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning på 18. klassetrinn og høyere • Universitets- og høgskoleutdanning med mer enn fire års varighet, f.eks. hovedfags- og Masterutdanning, magistergrad, sivilingeniørutdanning, profesjonsstudier og høyere avdeling ved Norges Handelshøyskole • Utdanning fra utlandet med mer enn fire års varighet, f.eks. Master og Maîtrise 	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning på lavere nivå ved universiteter og høyskoler • Forprøver som gir vektall og som er en integrert del av en universitets- eller høgskoleutdanning • Utdanning fra utlandet med fire års varighet eller mindre
8	Forskerutdanning	<ul style="list-style-type: none"> • Utdanning på 20. klassetrinn og høyere • Krav om fullført høyere universitets- og høgskoleutdanning, f.eks. hovedfags- og Masterutdanning, magistergrad, sivilingeniørutdanning og profesjonsstudier • Doktorgrader • Doktorgrader fra utlandet 	<ul style="list-style-type: none"> • Universitets- og høgskoleutdanning med mer enn fire års varighet. Hovedfags- og Masterutdanning, magistergrad, sivilingeniørutdanning og profesjonsstudier • Utdanning fra utlandet med mer enn fire års varighet
9	Uoppgitt		<ul style="list-style-type: none"> •

3.2.2 Fagfelt

Fagfelt er den minst detaljerte grupperingen av utdanningsaktivitetenes faglige innhold. Hvert fagfelt grupperer utdanninger som er mest mulig faglig homogene. Grupperingene i fagfelt er like på alle nivåer i standarden.

Fagfeltene i NUS2000 er definert som følger (tekst i parentes er fagfeltene i NUS89):

0	Allmenne fag (<i>Allment fagfelt</i>)
1	Humanistiske og estetiske fag (<i>Humaniora og estetikk</i>)
2	Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk (<i>Undervisning</i>)
3	Samfunnsfag og juridiske fag (<i>Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus</i>)
4	Økonomiske og administrative fag (<i>Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus</i>)
5	Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag (<i>Industri, håndverk, naturvitenskap og teknikk</i>)
6	Helse-, sosial- og idrettsfag (<i>Helsevesen</i>)
7	Primærnæringsfag (<i>Jordbruk, skogbruk og fiske</i>)
8	Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag (<i>Samferdsel</i>) (<i>Tjenesteyting og forsvar</i>)
9	Uoppgitt fagfelt

Bortsett fra navneendringer på noen fagfelt er det i tillegg foretatt visse innholdsmessige endringer i forhold til tidligere standarder. For det første er fagfelt 4 'Økonomiske og administrative fag' skilt ut fra fagfelt 3 'Samfunnsfag og juridiske fag'. Dette skyldes at fagfeltet har vokst seg uforholdsmessig stort og at en deling medfører større homogenitet.

Tidligere het fagene som nå er kalt for 'Helse-, sosial- og idrettsfag', 'Helse- og omsorgsfag'. Det ble vedtatt å endre ordlyden fra 'Helse- og omsorg' til 'Helse-, sosial-,...' da dette er mer dekkende for de aktuelle utdanningene. Det faglige innholdet i mange av de såkalte omsorgsfagene er av samfunnsvitenskapelig/sosial karakter og inneholder lite pleie (omsorg). At de kalles for sosialfag er derfor mer dekkende. Med dette vedtaket ble det også knesatt et viktig prinsipp om at det er utdanningens faglige innhold som skal telle ved klassifiseringen, og ikke hvilket arbeid kandidatene utfører etter endt utdanning.

Under høringsrunden kom det innvendinger mot at idrettsfag var plassert sammen med helse- og sosialfag. Vi har valgt å plassere idrettsfag sammen med helse- og sosialfag etter å ha konsultert ekspertisen ved Norges idrettshøgskole. Disse er av den mening at idrettsfagene passer godt sammen med helsefag da idrettsfagene er mer rettet mot kropp og helse, biologi/fysiologi etc.

Fagfelt 8 er omdefinert til en samlekategori der tidligere fagfelt 6 'Samferdsel' og fagfelt 9 'Tjenesteyting og forsvar' har blitt innplassert.

Også endringen i fagfelt har hatt konsekvenser for fordelingen i befolkningens høyeste utdanning (BHU). Nedenfor følger en tabell som viser endringen i fordelingen på de ulike fagfeltene. Også her er benyttet tall fra BHU98.

Tabell 3.2. Fagfelt NUS89 og fagfelt NUS2000. BHU 1998.

		NUS89										
		0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	
		Uopp.	Allm.	Hum. estet.	Ped.	Adm. Øk. Samf.	Ind. Hånd. Tekn.	Samferdsel	Helse	Jordb.	Tjenesteyting, fors.	
Tot.		3522058	124984	1313175	143682	158361	533636	655317	93391	199723	7655	223238
0 Allm.	1311287	278	1311009	.	.	.	.	.	.	.	.	.
1 Hum/e	175813	23	.	143679	704	370	27604	.	246	1782	1405	.
2 Ped.	149210	.	.	.	149085	125	.	.	.	.	.	.
3 Samf	59926	.	.	3	35	59371	517	.	.	.	.	.
4 Øk.ad	436538	.	.	.	262	415289	846	14093	.	91	5957	.
5 Nat.	698446	.	.	.	8	24314	619224	19326	.	534	35040	.
6 Helse	357901	.	.	.	8229	34143	4189	.	199477	18	111845	.
7 Prim.	74196	.	.	.	.	24	76	.	.	74096	.	.
8 Samf.	129031	.	.	.	38	.	.	59972	.	30	68991	.
9 Uopp.	129710	124683	2166	.	.	.	2861	.	.	.	.	.

Tabellen viser at det har skjedd til dels store endringer i fordelingen på de ulike fagfeltene. Dette er et resultat av den omfattende endringen i fagfelt fra NUS89 til NUS2000. Særlig er endringene tydelig på fagfeltet 'Adm. Øk. Samf.' i NUS89. Dette fagfeltet er splittet opp i NUS2000, og mange har dermed havnet i fagfeltet 'Samf.' i NUS2000.

Nedenfor er laget en detaljer oversikt over hvor mange som har gått over fra et fagfelt til et annet. Også her er benyttet tall fra BHU 98.

Tabell 3.3. Oversikt over endring i fagfelt fra NUS89 til NUS2000. BHU 98.

Antall personer	Fra	Til	Omfatter
27604	5. Industri, håndverk, naturvitenskap og teknikk	1. Humanistiske og estetiske fag	Vev, søm, gullsmed, trykk, skredder,
14093	6. Samferdsel	4. Økonomiske og administrative fag	Reiselivsfag
19326	6. Samferdsel	5. Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	Maritime maskinister, flymaskinister
35040	9. Tjenesteyting og forsvar	5. Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	Kokk, servitør, vaktmester, feier
8229	3. Undervisning	6. Helse- sosial- og idrettsfag	Barnepleier, idrett
34143	4. Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus	6. Helse- sosial- og idrettsfag	Sosial- og helsefag, sosiale fag, sosionom, barnevern
4189	5. Industri, håndverk, naturvitenskap og teknikk	6. Helse- sosial- og idrettsfag	Tanntekniker, bandasjist, protese, ortopedifag, bioingeniør
111845	9. Tjenesteyting og forsvar	6. Helse- sosial- og idrettsfag	Husstell, omsorgsarbeider, idrett, barne- og ungdomsarbeider,
2861	5. Industri, håndverk, naturvitenskap og teknikk	9. Uoppgitt fagfelt	Særskilt tilrettelagt kurs, uspesifisert fagområde
24314	4. Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus	5. Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	EDB

3.2.3 Faggruppe og utdanningsgruppe

Hvert enkelt fagfelt er etter en vurdering av det faglige behovet inndelt i inntil ni faggrupper som igjen, utfra en videre vurdering av behov, er inndelt i inntil ni utdanningsgrupper. Hovedmålsettingen har vært å gruppere sammen utdanninger/utdanningsaktiviteter som avviker relativt lite med hensyn til fagkrets/faglig innhold, opptakskrav og varighet.

De største endringen i forhold til NUS89 er at NUS2000 har lik faginndeling på alle nivåer. Strukturen i NUS2000 gir således en mer forståelig og systematisk ramme. At sifrene er hierarkiske i forhold til hverandre innebærer at man enkelt kan bestemme detaljeringsgraden og sortere data ved hjelp av enten andre siffer, andre til tredje siffer, eller andre til fjerde siffer. Dette gjør tabellproduksjonen enklere enn tidligere. Siden utdanningstilbudet ikke er det samme på alle nivåer vil imidlertid enkelte fag- og utdanningsgrupper nødvendigvis kun bli brukt på bestemte nivåer. Dette gjelder f.eks. medisin og veterinærfag. Vi har heller ikke funnet det hensiktsmessig å la standarden være gjennomgående på nivå 1, da det etter all sannsynlighet ikke vil komme til utdanninger som kan skilles på faggruppe og utdanningsgruppe i barneskolen (grunnskolen 1-7 klasse). Å ha en konsekvent gjennomføring på alle nivåer vil føre til vansker med å orientere seg i kodeverket.

Nedenfor følger en skjematisk oversikt over inndelingen i fagfelt, faggrupper og utdanningsgrupper i NUS2000:

0	Allmenne fag
01	Allmenne fag
011	Generelle programmer
1	Humanistiske og estetiske fag
11	Språkutdanninger
111	Utdanninger i germanske og romanske språk
112	Utdanninger i slaviske, baltiske og finsk-ugriske språk
113	Utdanninger i tyrkiske, indoiranske, keltiske, semittiske og asiatiske språk
114	Utdanninger i afrikanske språk
115	Utdanninger i klassiske språk
116	Translatørutdanninger
117	Språkvitenskapelige utdanninger
119	Språkutdanninger, andre
12	Litteratur- og bibliotekutdanninger
121	Litteraturutdanninger
122	Bibliotekutdanninger
123	Forfatterutdanninger
129	Litteratur- og bibliotekutdanninger, andre
13	Historisk-filosofiske utdanninger
131	Historieutdanninger
132	Kunsthistorie
133	Arkeologi
134	Kulturutdanninger
135	Filosofi og etikk
139	Historisk-filosofiske utdanninger, andre
14	Religionsutdanninger
141	Bibel-, misjonær- og menighetsarbeid
142	Kristendom og andre religionsutdanninger
149	Religionsutdanninger, andre
15	Musikk, dans og drama
151	Sang- og musikkutdanninger
152	Teater- og filmutdanninger
153	Danse- og ballettutdanninger
159	Musikk, dans og drama, andre
16	Bildende kunst og kunsthåndverk
161	Husflid, brukskunst og industridesign
162	Tre-, metall- og glasshåndverk
163	Fotofag
164	Tegne-, grafikk, maler- og skulptørutdanninger
165	Interiør- og dekoratørutdanninger
166	Konfeksjons- og tekstilkunstutdanninger
169	Bildende kunst og kunsthåndverk, andre
19	Humanistiske og estetiske fag, andre
199	Humanistiske og estetiske fag, andre

2	Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk
21	Førskolelærerutdanninger
211	Førskolelærerutdanninger
219	Førskolelærerutdanninger, andre
22	Allmennlærerutdanninger
221	Allmennlærerutdanninger
229	Allmennlærerutdanninger, andre
23	Fag- og yrkesfaglærerutdanninger
231	Humaniora og estetikk, lærerutdanninger.
232	Samfunnsfag og juridiske fag, lærerutdanninger
233	Økonomi og administrasjon, lærerutdanninger
234	Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, lærerutdanninger
235	Helse-, sosial- og idrettsfag, lærerutdanninger
236	Primærnæringer (skogbruk, jordbruk og fiske), lærerutdanninger
237	Samferdsel, tjenesteyting og sikkerhet, lærerutdanninger
238	Praktisk-pedagogiske utdanninger
239	Fag- og yrkesfaglærerutdanninger, andre
24	Utdanninger i pedagogikk
241	Pedagogikk
242	Spesialpedagogikk
249	Utdanninger i pedagogikk, andre
25	Videreutdanninger for lærere
251	Videreutdanninger for lærere
259	Videreutdanninger for lærere, andre
29	Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk, andre
299	Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk, andre
3	Samfunnsfag og juridiske fag
31	Statsvitenskapelige fag
311	Statsvitenskapelige fag
319	Statsvitenskapelige fag, andre
32	Sosiologiske fag
321	Sosiologiske fag
329	Sosiologiske fag, andre
33	Samfunnsgeografiske fag
331	Samfunnsgeografi
339	Samfunnsgeografiske fag, andre
34	Samfunnsøkonomiske fag
341	Samfunnsøkonomi
349	Samfunnsøkonomiske fag, andre
35	Medie- og informasjonsfag

351	Media og kommunikasjon
352	Journalistikk
359	Medie- og informasjonsfag, andre
36	Psykologiske fag
361	Psykologi
369	Psykologiske fag, andre
37	Juridiske fag
371	Rettsstudiet
372	Kriminologi
379	Juridiske fag, andre
38	Sosialantropologiske fag
381	Sosialantropologiske fag
389	Sosialantropologiske fag, andre
39	Samfunnsfag og juridiske fag, andre
399	Samfunnsfag og juridiske fag, andre
4	Økonomiske og administrative fag
41	Økonomisk-administrative fag
411	Økonomisk-administrative fag
419	Økonomisk-administrative fag, andre
42	Handel og markedsføring
421	Handel
422	Markedsføring
429	Handel og markedsføring, andre
43	Kontorfag
431	Sekretærutdanninger
432	Kontorfag
439	Kontorfag, andre
44	Hotell- og reiselivsfag
441	Reiselivsfag
442	Hotell- og restaurantfag
449	Hotell- og reiselivsfag, andre
49	Økonomiske og administrative fag, andre
499	Økonomiske og administrative fag, andre
5	Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag
51	Biologiske fag
511	Zoologiske fag
512	Botaniske fag
513	Mikrobiologi og cellebiologi
514	Miljø- og forurensningsstudier
515	Marin- og ferskvannsbiologi
519	Biologiske fag, andre
52	Fysiske og kjemiske fag
521	Fysiske fag
522	Kjemiske fag
529	Fysiske og kjemiske fag, andre
53	Matematikk og statistikk
531	Matematikk
532	Statistikk
539	Matematikk og statistikk, andre
54	Informasjons- og datateknologi
541	Informasjons- og datateknologi
549	Informasjons- og datateknologi, andre

55	Utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag
551	Elektro
552	Mekaniske fag
553	Finmekaniske fag
559	Utdanninger i elektrofag, mekaniske fag og maskinfag, andre
56	Geofag
561	Geologi
562	Geofysikk
563	Naturgeografi
569	Geofag, andre
57	Bygg- og anleggsgfag
571	Bygg og anlegg
572	Arkitektur
579	Bygg- og anleggsgfag, andre
58	Fabrikasjon og utvinning
581	Næringsmiddelproduksjon
582	Tekstil- og skinnproduksjon
583	Produksjon av tre, papir, plast og glass
584	Gruvedrift og utvinning
589	Fabrikasjon og utvinning, andre
59	Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, andre
599	Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, andre
6	Helse-, sosial- og idrettsfag
61	Pleie og omsorgsfag
611	Sykepleiefag
612	Hjelpepleiefag
613	Vernepleiefag
619	Pleie- og omsorgsfag, andre
62	Sosialfag
621	Sosialfag
629	Sosialfag, andre
63	Medisin
631	Medisin
632	Medisin, spesialistutdanninger for leger
639	Medisin, andre
64	Tannhelsefag
641	Odontologi
642	Tannpleiefag
643	Tannteknikk
649	Tannhelsefag, andre
65	Terapeutiske fag
651	Ergoterapi
652	Fysioterapi
653	Kiropraktor
659	Terapeutiske fag, andre
66	Apotekfag
661	Farmasi
662	Reseptarfag
663	Apotekteknikk
669	Apotekfag, andre

67	Veterinærfag
671	Veterinær
672	Dyrepleie
679	Veterinærfag, andre
68	Idrettsfag
681	Idrettsfag
689	Idrettsfag, andre
69	Helse-, sosial- og idrettsfag, andre
699	Helse-, sosial- og idrettsfag, andre
7	Primærnæringsfag
71	Fiske og havbruk
711	Fiske og havbruk
719	Fiske og havbruk, andre
72	Jordbruk
721	Jordbruk
729	Jordbruk, andre
73	Gartneri og hagebruk
731	Gartneri og hagebruk
739	Gartneri og hagebruk, andre
74	Skogbruk
741	Skogbruk
749	Skogbruk, andre
79	Primærnæringsfag, andre
799	Primærnæringsfag, andre

8	Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag
81	Samferdsel
811	Jernbanetraffikkfag
812	Luftfartsfag
813	Maritime navigasjonsfag
814	Vegtraffikkfag
819	Samferdsel, andre
82	Sikkerhet
821	Militære fag
822	Fengselsfag
823	Politifag
824	Tollfag
825	Brannvern
829	Sikkerhet, andre
83	Andre servicefag
831	Hår- og skjønnhetspleie
832	Servitør
833	Andre servicefag, andre
89	Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag, andre
899	Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag, andre
9	Uoppgitt fagfelt
99	Uoppgitt faggruppe
999	Uoppgitt utdanningsgruppe

Da vi har vedtatt at inndelingen i faggruppe skal være gjennomført på alle nivåer, bortsett fra nivå 0 og 1, har en del av faggruppene i NUS89 forsvunnet i NUS2000. Noen av dem har endret navn uten å endre innhold, mens andre igjen har byttet fagfelt. Nedenfor gjøres rede for de endringer som er gjort med faggruppene.

- Følgende faggrupper i NUS89 har forsvunnet fra fagfeltet 'Allment fagfelt', og blitt erstattet av faggruppen 'Allmenne fag' i NUS2000 (Det er her viktig å understreke at de fleste av disse utdanningene ikke har forsvunnet fra standarden, men at de nå i all hovedsak har fått seks siffer, og dermed faller inn under betegnelsen 'Enkeltutdanninger' eller 'Samlekoder'):
  - Førskoleutdanning
  - Utdanning ved barnehager
  - Utdanning på førskolenivå ellers
  - Grunnskoleutdanning på barneskoletrinnet
  - Spesielskoleutdanning på barneskoletrinnet
  - Allmennutdanning på barneskolenivå ellers
  - Grunnskoleutdanning på ungdomsskoletrinnet
  - Folkeskoleutdanning, 1-7
  - Spesielskoleutdanning på ungdomsskoletrinnet
  - Framhaldsskoleutdanning
  - Allmennutdanning på ungdomsskoletrinnet ellers
  - Grunnskoleutdanning, utvidet (10. klasse)
  - Gymnasutdanning, deleksamen
  - Folkehøgskoleutdanning
  - Realskoleutdanning
  - Allmennutdanning på videregående skole - nivå I
  - Allmennfaglig studieretning
  - Allmennutdanning på videregående skole - nivå II

- Følgende faggrupper fra NUS89 er fjernet fra fagfeltet 'Humaniora og estetikk':
  - Historie-, litteratur- og språkfag (1)
  - Historiefag (2)
  - Litteraturfag (3)
  - Språkfag (4)
  - Språkvitenskapelige fag (5)
  - Språkutdanning, annen (6)
  - Filosofiske fag (7)

De er erstattet av følgende faggrupper i fagfeltet 'Humanistiske og estetiske fag' i NUS2000:

- Historisk-filosofiske utdanninger (består av fag fra 1, 2 og 7)
- Litteratur- og bibliotekutdanninger (består av fag fra 1 og 3)
- Språkutdanninger (består av fag fra 1, 4, 5 og 6)
- Faggruppen 'Religionsfag' i fagfeltet 'Humaniora og estetikk' i NUS89 har blitt endret til 'Religionsutdanninger' i fagfeltet 'Humanistiske og estetiske fag' i NUS2000.
- Faggruppene 'Humanistiske fag ellers', 'Estetiske fag' og 'Estetiske fag ellers' i fagfeltet 'Humaniora og estetikk' i NUS89 har blitt slått sammen til faggruppen 'Humanistiske og estetiske utdanninger, andre' i fagfeltet 'Humanistiske og estetiske fag' i NUS2000.
- Faggruppene 'Reklametegning og dekorasjon', 'Bildende kunst' og 'Brukskunst (formgivning)' i fagfeltet 'Humaniora og estetikk' i NUS89 er slått sammen til faggruppen 'Bildende kunst og kunsthåndverk' i fagfeltet 'Humanistiske og estetiske fag' i NUS2000.
- Faggruppene 'Musikkfag' og 'Teaterfag' i fagfeltet 'Humaniora og estetikk' i NUS89 har blitt slått sammen til faggruppen 'Musikk, dans og drama' i fagfeltet 'Humanistiske og estetiske fag' i NUS2000. I den nye faggruppen er også med en del utdanninger som tidligere falt inn under faggruppen 'Estetiske fag' i NUS89.
- Faggruppen 'Utdanning av barnehagepersonell' i fagfeltet 'Undervisning' i NUS89 er borte i NUS2000. Utdanningene som hørte inn under denne gruppen ligger nå under faggruppen 'Førskolelærerutdanninger' i fagfeltet 'Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk' i NUS2000.
- Faggruppene 'Klasselærerutdanning', 'Adjunktutdanning (lærer- eller faglærerprøve med videreutdanning)', 'Adjunktutdanning (lærer- eller faglærerprøve med to års videreutdanning)' i fagfeltet 'Undervisning' i NUS89, er slått sammen til faggruppen 'Allmennlærerutdanninger' i fagfeltet 'Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk' i NUS2000.
- Faggruppene 'Faglærerutdanning' og 'Musikk- og sanglærerutdanning' i fagfeltet 'Undervisning' i NUS89, er slått sammen til faggruppen 'Fag- og yrkesfaglærerutdanninger' i fagfeltet 'Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk' i NUS2000.
- Faggruppen 'Undervisningsfag ellers' i fagfeltet 'Undervisning' i NUS89, er fjernet. Utdanningene som hørte inn under faggruppen ligger nå under faggruppen 'Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk, andre' i fagfeltet 'Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk' i NUS2000.
- Faggruppen 'Pedagogikk' i fagfeltet 'Undervisning' i NUS89, har blitt erstattet av faggruppen 'Utdanninger i pedagogikk' i fagfeltet 'Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk' i NUS2000.

- Faggruppen 'Lektorutdanning (med lærerprøve i fagkretsen)' i fagfeltet 'Undervisning' i NUS89 er fjernet. Det finnes ikke lenger lektorutdanninger.
- Faggruppene 'Administrasjon og økonomi', 'Administrative fag' og 'Økonomisk-administrative fag' i fagfeltet 'Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus' i NUS89 er slått sammen til faggruppene 'Økonomiske og administrative fag' og 'Økonomiske og administrative fag, andre' i fagfeltet 'Økonomiske og administrative fag' i NUS2000. Enkelte utdanninger fra disse faggruppene i NUS89 er plassert under andre faggrupper i NUS2000.
- Utdanningene i faggruppen 'Handels- og kontorlag, generelt' i fagfeltet 'Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus' i NUS89 er fjernet og utdanningene plassert under henholdsvis faggruppen 'Handels- og markedsføring' og 'Kontorlag' i fagfeltet 'Økonomiske og administrative fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Merkantile fag ellers' i fagfeltet 'Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus' i NUS89 er fjernet og utdanningene plassert under faggruppen 'Handels- og markedsføring' i fagfeltet 'Økonomiske og administrative fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Handelslag' i fagfeltet 'Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus' i NUS89, har endret navn til 'Handel og markedsføring' i NUS2000. Det har også kommet til noen utdanninger som ikke sorterte under denne faggruppen i NUS89.
- Faggruppene 'Sosiallag' og 'Sosiale lag' i fagfeltet 'Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus' i NUS89 er lagt inn under fagfeltet 'Helse-, sosial- og idrettslag' i NUS2000. Faggruppen heter nå 'Sosiallag'.
- Faggruppen 'Presselag' i fagfeltet 'Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus' i NUS89 har skiftet navn til 'Media og informasjonslag' i NUS2000. Faggruppen ligger under fagfeltet 'Samfunnslag og juridiske lag'.
- Faggruppen 'Samfunnslag ellers' i fagfeltet 'Administrasjon, økonomi, samfunnsvitenskap og jus' i NUS89 har skiftet navn til 'Samfunnslag og juridiske lag, andre' i NUS2000. Faggruppen ligger under fagfeltet 'Samfunnslag og juridiske lag'.
- Faggruppen 'Tekstil-, søm- og lærverlag' i fagfeltet 'Industri, håndverk og teknikk' i NUS89 er splittet opp, og fordelt på faggruppene 'Bildende kunst og kunsthåndverk' i fagfeltet 'Humanistiske og estetiske lag' og 'Fabrikasjon og utvinning' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige lag, håndverkslag og tekniske lag' i NUS2000.
- Utdanningene i faggruppene 'Finmekaniske lag', 'Mekaniske lag ellers', 'Jern- og metalllag ellers', 'Elektrolag' og 'Industrielle, håndverksmessige og tekniske lag ellers' i fagfeltet 'Industri, håndverk og teknikk' i NUS89 er i all hovedsak slått sammen til faggruppen 'Elektro-, mekanikk- og maskinutdanninger' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige lag, håndverkslag og tekniske lag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Trearbeids-, bygge og anleggslag' i fagfeltet 'Industri, håndverk og teknikk' i NUS89, har skiftet navn til 'Bygg- og anleggslag' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige lag, håndverkslag og tekniske lag' i NUS2000.
- Utdanninger fra faggruppen 'Grafiske lag' i fagfeltet 'Industri, håndverk og teknikk' i NUS89, har blitt fordelt på faggruppene 'Bildende kunst og kunsthåndverk' i fagfeltet 'Humanistiske og estetiske lag' og 'Elektro-, mekanikk- og maskinutdanninger' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige lag, håndverkslag og tekniske lag' i NUS2000.

- Faggruppen 'Næringsmiddelfag' i fagfeltet 'Industri, håndverk og teknikk' i NUS89 har skiftet navn til 'Fabrikasjon og utvinning' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000. Her inngår også andre utdanninger enn næringsmiddelutdanninger.
- Faggruppene 'Maritime navigasjonsfag', og 'Sjøfartsfag ellers', 'Postale fag', 'Transport og kommunikasjonsfag', 'Transport- og kommunikasjonsfag ellers', 'Lufttrafikkfag', 'Vegtrafikkfag', 'Jernbanetrafikkfag' og 'Telekommunikasjonsfag' i fagfeltet 'Samferdse' i NUS89, har i all hovedsak blitt slått sammen til faggruppen 'Samferdse' i fagfeltet 'Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag' i NUS2000. Noen av utdanningene som tidligere sorterte under disse faggruppene er flyttet til andre faggrupper og fagfelt.
- Utdanningene i faggruppen 'Maritime maskinistfag' i fagfeltet 'Samferdse' i NUS89, er lagt inn under faggruppen 'Elektro-, mekanikk- og maskinutdanninger' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Matematiske fag' i fagfeltet 'Naturvitenskap og teknikk' i NUS89, har skiftet navn til 'Matematikk og statistikk' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000.
- Utdanningene som sorterer under 'Geografiske fag' (unntatt naturgeografi) i faggruppen 'Geografiske og geologiske fag' i fagfeltet 'Naturvitenskap og teknikk' i NUS89, er lagt inn under faggruppen 'Samfunnsgeografiske fag' i fagfeltet 'Samfunnsfag og juridiske fag' i NUS2000. Andre fag i faggruppen 'Geografiske og geologiske fag' er nå lagt inn under faggruppen 'Geofag' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Maskintekniske fag' i fagfeltet 'Naturvitenskap og teknikk' i NUS89 er fjernet og lagt inn under faggruppen 'Elektro-, mekanikk- og maskinutdanninger' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Elektrotekniske fag' i fagfeltet 'Naturvitenskap og teknikk' i NUS89 er fjernet og lagt inn under faggruppen 'Elektro-, mekanikk- og maskinutdanninger' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Elektrotekniske og datatekniske fag' i fagfeltet 'Naturvitenskap og teknikk' i NUS89 er splittet opp i NUS2000. Fagene som sorterte under 'Elektrotekniske' i NUS89 er lagt inn under faggruppen 'Elektro-, mekanikk- og maskinutdanninger' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000. Fagene som sorterte under 'datatekniske fag' i NUS89 er nå lagt inn under faggruppen 'Informasjons- og datateknologi' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Kjemitekniske fag' i fagfeltet 'Naturvitenskap og teknikk' i NUS89 er fjernet, og utdanningene som sorterte under faggruppen er lagt inn under faggruppen 'Fysiske og kjemiske fag' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Bygge- og anleggstekniske fag' i fagfeltet 'Naturvitenskap og teknikk' i NUS89 har endret navn til 'Bygg- og anleggsgfag' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Naturvitenskapelige og tekniske fag ellers' i fagfeltet 'Naturvitenskap og teknikk' i NUS89 har endret navn, og de fleste utdanningene som sorterte under denne faggruppen i NUS89 ligger nå under faggruppen 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag, andre' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag' i NUS2000.

- Faggruppen 'Sykepleiefag' i fagfeltet 'Helsevern' i NUS89 har blitt splittet opp, og utdanningene som sorterte under denne faggruppen har blitt fordelt på faggruppene 'Pleie og omsorgsfag' og 'Medisin' i fagfeltet 'Helse-, sosial- og idrettsfag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Tannpleiefag' i fagfeltet 'Helsevern' i NUS89 har skiftet navn til 'Tannhelsefag' i fagfeltet 'Helse-, sosial- og idrettsfag' i NUS2000.
- Faggruppene 'Barnepleiefag' og 'Vernepleiefag' i fagfeltet 'Helsevern' i NUS89 er gått ut, og er nå underlagt faggruppen 'Pleie og omsorgsfag' i fagfeltet 'Helse-, sosial- og idrettsfag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Helsevern fag ellers' i fagfeltet 'Helsevern' i NUS89 er utgått, og mesteparten av utdanningene som sorterte inn under denne faggruppen er nå lagt inn under faggruppen 'Helse-, sosial- og idrettsfag, andre' i fagfeltet 'Helse-, sosial- og idrettsfag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Jordbruksfag' i fagfeltet 'Jordbruk, skogbruk og fiske' i NUS89 har skiftet navn til 'Jordbruk' i fagfeltet 'Primærnæringsfag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Gartneri- og hagebruksfag' i fagfeltet 'Jordbruk, skogbruk og fiske' i NUS89, har skiftet navn til 'Gartneri og hagebruk' i fagfeltet 'Primærnæringsfag' i NUS2000.
- Faggruppene 'Skogbruksutdanning' og 'Skogbruksfag' i fagfeltet 'Jordbruk, skogbruk og fiske' i NUS89, er slått sammen til faggruppen 'Skogbruk' i fagfeltet 'Primærnæringsfag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Fiskefag' i fagfeltet 'Jordbruk, skogbruk og fiske' i NUS89, har endret navn til 'Fiske og havbruk' i fagfeltet 'Primærnæringsfag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Husstellsfag' i fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar' i NUS89 er lagt inn under faggruppen 'Pleie- og omsorgsfag' i fagfeltet 'Helse-, sosial- og idrettsfag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Hotell- og restaurantfag' i fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar' i NUS89 er utgått. Utdanningene som sorterte inn under faggruppen er nå lagt inn under faggruppene 'Fabrikasjon og utvinning' i fagfeltet 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag', 'Andre servicefag' i fagfeltet 'Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag' og 'Hotell- og reiselivsfag' i fagfeltet 'Økonomiske og administrative fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Hygiene og skjønnhetspleiefag' i fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar' i NUS89 er utgått, og utdanningene lagt inn under faggruppen 'Andre servicefag' i fagfeltet 'Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Vaktmester- og rengjøringsfag' i fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar' i NUS89 er fjernet. Utdanningene som sorterte under faggruppen er nå lagt inn under ulike faggrupper i NUS2000.
- Faggruppen 'Fotograffag' i fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar' i NUS89 er lagt inn under faggruppen 'Bildende kunst og kunsthåndverk' i fagfeltet 'Humanistiske og estetiske fag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Idretts- og ungdomslederutdanning' i fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar' i NUS89 er utgått, og utdanningene som sorterte under denne faggruppen er plassert i faggruppen 'Idrettsfag' i fagfeltet 'Helse-, sosial- og idrettsfag' i NUS2000.

- Faggruppen 'Sivile overvåkings- og tryggingfag' i fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar' i NUS89 er utgått. Den har blitt erstattet av faggruppen 'Sikkerhet' i fagfeltet 'Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Militære fag' i fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar' i NUS89 er lagt inn under faggruppen 'Sikkerhet' i fagfeltet 'Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag' i NUS2000.
- Faggruppen 'Tjenesteyting ellers' i fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar' i NUS89 har endret navn til 'Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag, andre' i fagfeltet 'Samferdsels- og sikkerhetsfag og andre servicefag' i NUS2000.

3.2.4 Enkeltutdanninger og overveielser rundt plasseringen av disse

Klassifiseringen av enkeltutdanninger er i stor grad foretatt på bakgrunn av utdanningstilbudet i skole- og studieåret 1999. Historiske utdanninger er som nevnt kun beholdt som egne koder dersom de er definert som historisk interessant informasjon. Hvis ikke, er de slått sammen med koder som er nært beslektede med hensyn til nivå og faglig innhold (se kap. 2.2.2.).

Nedenfor foretas en gjennomgang av endringer som er gjort med hensyn til en del enkeltutdanningers plassering.

Generelle avgjørelser

- Teksten til samlekodene på nivå 6 i høyere utdanning har alle endelsen '-', lavere nivå'. Eksempel på dette er: 611101 Engelsk, lavere nivå. Her kan både grunnfag, mellomfag, storfag, semesteremne og andre årsheter kodes under denne koden. Årsaken til denne sammenslåingen er forenkling. Kodeverket vil bli enormt stort og uoversiktelig hvis alle disse fagene skal ha egne koder.
- 'Fullførte utdanninger' har fått egne koder. Med fullført utdanning menes en utdanningsaktivitet som fører til en grad eller kvalifikasjon, eller som gir vitnemål (i motsetning til kun karakterutskrift). Dette gjelder f.eks. høgskolekandidat, Cand. mag., høgskoleingeniør, hovedfagskandidat etc.
- Når det gjelder videreutdanninger i høgre utdanning har det også vært kraftig reduksjon i antallet koder i forhold til NUS89. Alle videreutdanninger (alle typer fag) har likevel fått egen seksifret kode, og er lagt inn under nærmeste utdanningsgruppe.
- Fagdidaktikk er bestemt plassert inn under de respektive fag, og ikke inn under pedagogikk.
- Høyere avdeling for siviløkonomer er spesifisert på faggruppe (Høyere avdeling for siviløkonomer i administrasjon, bedriftsøkonomisk analyse, samfunnsøkonomi, økonomisk geografi, økonomisk historie og språk). Noen av studiene på høyere avdeling er derfor flyttet til fagfelt 1 og 2. Dette skyldes også at høyere avdeling i samfunnsøkonomi nå gir tittelen Cand.oecon. og utdanningene i bedriftsøkonomi og administrasjon gir tittelen Cand.merc. De andre fagretningene gir foreløpig ikke rett til tittel.
- I all hovedsak er VKIII-kodene på nivå 4, videregående-skole-nivå, slått sammen med VKII-kodene for tilsvarende fag, da det i dag vanligvis ikke tales om VKIII-kurs. Unntakene er de såkalte avviksfagene i Reform-94, som har 3 år i skole før læretid i bedrift; utdanninger i flyinteriør/ utstyrmekanikk, flykomponentavionikk, flykomponentmekanikk, flymotormekanikk, flystrukturmekanikk og flysystemavionikk.

Utdanninger før og etter Reform-94

Kodene fra før og etter Reform-94 er slått sammen. Det er ikke hensiktsmessig å fortsette med koder for disse utdanningene etter revideringen. Dette innebærer konkret:

- At kodene for allmennfaglig studieretning og gymnasutdanning er slått sammen med koden Allmennfag VKII på nivå 4.
- Toårige grunnkurs har fått egne koder. De er både allmennfaglige og yrkesfaglige. Grunnkurs over to år har samme kode som grunnkurs.
- Påbygging til toårig grunnkurs er slått sammen med VKII-kurs innen samme utdanningsgruppe.
- Alle grunnkurskoder for tegning, form og farge fra før Reform-94 er slått sammen med koden for Formgivingsfag.
- Det fantes en del gamle koder for utdanning ved skole for synshemmede eller hørselshemmede. Disse kodene er ikke lenger i bruk. Det er i tillegg få personer som har disse kodene.
- 'Tilrettelagt undervisning kodene' fra forrige versjon av standarden er slått sammen i den ordinære kurskoder i NUS2000. I dag skal alle elever være integrert i den ordinære skolen og det er tilfeldig hvordan den tilrettelagte undervisningen blir et individ- og ikke et standardkjennetegn.
- Videregående kurs for fremmedspråklige er slått sammen med vanlige grunnkurs, VKI og VKII-kurs på videregående-skole-nivå.

Fagfelt 0, Allmenne fag

- Dagliglivstrening, bo- og arbeidstrening og APO (arbeid, produksjon og opplæring) er plassert under uoppgitt fagfelt i NUS2000, mens de i NUS89 var plassert under allmenne fag.

Fagfelt 1, Humanistiske og estetiske utdanninger

- Tegnspråkutdanninger har tradisjonelt vært plassert under lærerutdanninger. Disse er nå plassert under fagfelt 2 'Humanistiske og estetiske utdanninger, språkutdanninger, andre'. Ifølge Kirke-utdannings- og forskningsdepartementet er tegnspråk å regne som et språk på linje med f.eks. norsk, engelsk eller spansk. Vi har derfor funnet det naturlig å endre plasseringen av faget.
- Utdanninger ved Statens Teaterhøgskole er samlet på nivå 6. Tidligere var skuespillerlinjen plassert på nivå 4, og sceneinstruktørlinjen plassert på nivå 6. Opptakskravet til disse utdanningene er henholdsvis 17 år og 20 år. Til tross for dette er utdanningene å regne for høgskoleutdanninger. Utdanningens art tilsier at det ville vært uhensiktsmessig med samme opptakskrav som for andre høgskoleutdanninger, og de anses derfor å passe best på nivå 6, selv om det for skuespillerutdanningens del ikke behøver å foreligge utdanning på videregående-skole-nivå før opptak til høgskolen.
- Fotograffaget er bestemt plassert på fagfelt 1 'Humanistiske og estetiske fag', da fotografi er en estetisk utdanning. Denne utdanningen var tidligere klassifisert under fagfeltet 'Tjenesteyting og forsvar'.
- Utdanningene i film- og fjernsynsproduksjon er flyttet til fagfelt 1. Dette er ingen teknisk utdanning, men er faglig nærmere beslektet med de estetiske fremfor de tekniske fagene.

Fagfelt 2, Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk

- Samtlige lærerutdanninger er lagt inn under fagfeltet 'Lærerutdanninger og utdanning i pedagogikk', selv om de i utgangspunktet tilhører andre fagfelt når det gjelder det faglige innholdet som går utover det pedagogiske i utdanningen.
- Videreutdanning for allmennlærere og førskolelærere er slått sammen. Det er ikke mulig å skille dem fra hverandre i datainnsamlingen, og det gir derfor ingen hensikt i å gi dem separate koder. Utdanning til spesialrådgiver er betraktet som en videreutdanning for lærere og er derfor lagt til samlekode for videreutdanninger for allmennlærere og førskolelærere. Videreutdanning i pedagogisk arbeid på småskoletrinnet er det derimot laget egen kode for.
- Utdanninger i spesialpedagogikk på nivå 6 er slått sammen slik at det har blitt en kode for spesialpedagogikk, lavere grad. 2. avdeling på profesjonsstudiet i spesialpedagogikk er slått sammen med Cand.paed.spec.
- Musikk-lærerutdanninger er slått sammen, slik at det nå finnes en kode for musikk, uspesifisert lavere grad, en for toårig, en for treårig faglærerutdanning, og en for fireårig.
- Høsten 2000 startet studier for treårig yrkesfaglærerutdanning i fagretningene helse- og sosialfag, hotell- og næringsmiddelfag, mekaniske fag, elektrofag og formgivingsfag. Frem til i dag har veien til yrkesfaglærer vært uklar. Man har kunnet oppnå yrkesfaglærerkompetanse ved to år yrkesteori og et år praktisk-pedagogisk utdanning (PPU). Det har imidlertid vært manglende tilbud om yrkesteori innen de ulike fagretningene. Departementet har blant annet godkjent Teknisk fagskole som to år og mesterutdanning som et år av yrkesteorien. I tillegg finnes treårig faglærerutdanning i ernæring, helse- og miljø (Høgskolen i Akershus), formgjeving, kunst og handverk (høgskolene i Oslo og Telemark), faglærerutdanning i kroppsøving, faglærerutdanning i praktisk-estetiske fag. Vi har snudd om slik at teksten på 'Faglærerutdanning' kommer først i tekstfeltet, f.eks. 'Faglærerutdanning, ernæring, helse og miljø, treårig'. Kursene i yrkesteori er lagt inn under uspesifisert koden under det respektive fagområdet for yrkesfaglærerutdanning og flyttet til det nye nivå 5. Disse er kurs som kun ble gitt en gang, hvis det manglet yrkesfaglærer i et bestemt fag. Vi har laget koder for den nye yrkesfaglærerutdanningen som starter høsten 2000. Faglærerutdanning i handels- og kontorlag er erstattet med økonomisk-administrativ utdanning og PPU.
- Doktorgrader i spesialpedagogikk er flyttet til fagfelt 2. Det er her alle utdanninger i spesialpedagogikk og pedagogikk er lagt. Det samme gjelder for Cand.polit. i skolevitenskap/pedagogikk.
- NUS89 hadde en rekke koder for lektorutdanninger. Denne formen for utdanning er utgått, og disse kodene benyttes i NUS2000 til å kode hovedfag ved de statlige høgskolene som ikke kvalifiserer til noen Cand.-tittel. Dersom de i realiteten har gitt tittelen hovedfagskandidat har de fått nytt navn. Hvis ikke er de slått sammen med samlekodene. 'Hovedfagskandidat' er plassert først i tekstfeltet slik at disse utdanningene kan sorteres lett ut.
- Kodene for kortere lærerutdanning er beholdt. Dette er historisk viktig informasjon som vi mener bør tas vare på.

Fagfelt 3, Samfunnsfag og juridiske fag

- Faget Forvaltningsinformatikk er plassert under 'Samfunnsfag og juridiske fag' da faget inneholder minst informatikk og mer fag som er av samfunnsvitenskapelig og juridisk art.

Fagfelt 4, Økonomiske og administrative fag

- CEMS-master ved Norges Handelshøgskole er besluttet flyttet til nivå 7. Den heter nå 'Siviløkonomutdanning, CEMS-master'. Ved å flytte utdanningen til nivå 7 vil vi få oppgradert noen siviløkonomer til nivå 7, og dermed få et riktigere bilde av utdanningen rent nivåmessig.
- Ved de private høgskolene finnes en rekke utdanninger som gir vitnemål og titler: 'Markedsøkonom', 'Markdskandidat' etc. Disse er slått sammen i laveregradskoder. I realiteten tilsvarer ikke dette mer enn et grunnfag og kan derfor slås sammen på samme måte som grunnfagene ved universitetene.
- Diplomstudiene ved de private høgskolene er treårige studier og beholder egne koder i NUS2000.
- NUS1989 har en rekke koder for arbeidslederutdanninger for ulike yrkesfaggrupper. Hvilken faggruppe de befinner seg innenfor er mindre vesentlig i statistisk sammenheng. Vi har derfor valgt å slå disse kodene sammen.
- Lederskoleutdanninger (mesterutdanninger) er flyttet til det nye nivå 5, da utdanningen krever fagprøve for opptak.
- Tredje året økonomi og administrasjon er etter konsultasjon med KUF slått sammen til en kode. Det er problematisk å få disse utdanningene rapportert inn riktig og de forandres stadig. Det vil derfor kreve stadig oppdatering ved hjelp av nye koder.

Fagfelt 5, Naturvitenskapelige, håndverks og tekniske fag

- Flymaskinistutdanningen er flyttet fra fagfelt for samferdsel til fagfelt 5, 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag', da flymaskinistfaget har mer med mekanikk enn samferdsel å gjøre rent faglig.
- Geofysikk er utskilt som egen utdanningsgruppe, da dette er et fag på linje med geologi og geografi. Det faller derfor ikke naturlig å klassifisere geofysikk under f.eks. geologi.
- Maritime maskinistfag er flyttet til fagfelt 5, 'Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag'. Utdanningene var tidligere plassert under fagfelt for samferdsel, men etter en vurdering har vi kommet frem til at faget har mer med mekanikk enn samferdsel å gjøre.
- Det finnes to typer ingeniørutdanning i Norge; treårig høgskoleingeniørutdanning og toårig ingeniørutdanning for fagskoleteknikere. Det finnes påbyggingsstudier for ingeniører med toårig utdanning som gir rett til graden 'Høgskoleingeniør'. I NUS2000 fremgår dette skillet i så vel som varighetskoden, som i teksten til selve NUS-koden. NUS89 har koder for treårige ingeniørutdanninger på klasstrinn 11-13. Utdanningene på klasstrinn 11-13 er gamle ingeniørutdanninger, der første året var å betrakte som et forkurs til toårig ingeniørutdanning. I NUS2000 er ingeniørutdanningene gitt to ulike koder på nivå 6;
  - 1) Høgskoleingeniørutdanning, fag, treårig linje. Klasstrinn 14-16.
  - 2) Ingeniørutdanning, fag, toårig linje. Klasstrinn 14-15.

I gruppe 1 plasseres alle ingeniørutdanninger fra nivå 6 i NUS89, mens alle ingeniørutdanninger på nivå 5 i NUS89 plasseres i gruppe 2 ovenfor. Det vil si at den gamle treårige ingeniørutdanningen hvor førsteåret var å regne som forkurs blir plassert i gruppe 2 sammen med toårig utdanning.

- Videreutdanning for ingeniører er gitt en kode ettersom hvilket fagfelt, faggruppe og utdanningsgruppe utdanningen foregår innenfor. Utdanningene er på den måten ikke samlet sammen under en bolk.
- Landskapsarkitekt var tidligere å finne under fagfeltet for primærnæringer. Vi har valgt å flytte utdanningen til fagfelt 5 'Naturvitenskap, håndverk og tekniske fag', da utdanningen i all hovedsak består av planlegging av by-, bolig- og parkområder og tegning. Vegetasjonsbruk er en mindre del av studiet, og har lite å gjøre med primærnæringer i ordets egentlige betydning.

Fagfelt 6 Helse-, sosial- og idrettsfag

- I NUS89 er det en rekke koder for utdanning på hjelpepleierskole. Disse er slått sammen til færre koder.
- Renholdsfaget er besluttet kodet som helsefag. Dette er i overensstemmelse med fagets status i dag, og er også den mest naturlige plasseringen.
- De gamle husstellsfagene; oldfrueutdanning etc. er flyttet til fagfelt 6, Helse-, sosial- og idrettsfag.
- Bioingeniør-utdanningen er flyttet fra fagfelt 5 til 6. Utdanningen hører mer naturlig hjemme blant helsefagsutdanningene enn utdanningene i naturvitenskap, håndverk og teknikk. Vi erkjenner imidlertid at utdanningen ligger i grenselandet mellom de to fagfeltene.

Fagfelt 8, Samferdsel-, sikkerhet- og andre servicefag

- Hår- og skjønnhetspleie er besluttet flyttet til fagfelt 8. Dette faget var tidligere plassert under fagfelt 9, 'Tjenesteyting og forsvar'.
- Sjøaspirantkurs er slått sammen til en kode, og beholdt under sitt opprinnelige fagfelt fra NUS89.
- NUS89 hadde en rekke koder for utdanninger gitt ved Postskolen. SSB samler ikke lenger inn opplysninger om disse utdanningene da de ikke oppfyller kravet om minimum 300 timers varighet. Vi har derfor slått sammen alle de tidligere kodene til samlekode innenfor hvert nivå utdanningene befinner seg på.
- Militære fag har kun en uspesifisert kode på hvert nivå. Det er likevel spesifisert hvilke utdanninger som faller inn under koden på hvert nivå. Befalsutdanningen i forsvaret som tidligere var plassert på nivå 4 'Utdanning på videregående skole - nivå II' er plassert på nivå 5, 'Påbygging til videregående utdanning'. Årsaken er at det i utgangspunktet er krav om videregående skole for opptak til befalsutdanningen. Forsvaret ønsket å flytte utdanningen opp på nivå 6, 'Universitets- og høyskoleutdanning, lavere nivå', men utdanningen er ikke godkjent som høyskoleutdanning, og kan derfor ikke legges til dette feltet.

3.2.5 Sifrenes betydning

I NUS2000 betyr sifferet '9' 'andre', 'uoppgitt' eller 'uspesifisert' på nivå, fagfelt, faggruppe, utdanningsgruppe og enkeltutdanninger.

Nivå	'9' = 'uoppgitt'
Fagfelt	'9' = 'uoppgitt'
Faggruppe	'9' = 'uoppgitt'
Utdanningsgruppe	'9' = 'andre'
Enkeltutdanninger	'9' = 'uspesifisert'

Det varierer hvor detaljert det er ønskelig eller mulig å kode utdanning. Kodene vil ha '9' som andre, tredje og fjerde siffer der disse ikke er spesifisert.

3.3 Tilleggskjennetegn og grupperinger

3.3.1 Kodetype

Kodetype beskriver hvorvidt NUS-koden er en kode for enkeltutdanning eller en samlekode. Som et ledd i ønsket om å forenkle vedlikeholdsrutinene, har vi i NUS2000 valgt å lage såkalte samlekode for fag som består av flere utdanningsaktiviteter med ulik varighet. Samlekoder kodes 1, og enkeltutdanninger kodes 2.

Samlekode: Kan bestå av flere utdanningsaktiviteter på ulikt klassetrinn og med ulik varighet. På universitets- og høgsolenivået: kortere utdanningsaktiviteter som ikke gir noe vitnemål/kvalifikasjon i seg selv. Grunnfag, mellomfag, semesteremner og storfag er eksempler på slike utdanningsaktiviteter.

Enkeltutdanning: Utdanningsaktiviteter med likhet i fagkrets/faglig innhold, klassetrinn og varighet. På universitets- og høgsolenivået: alle utdanninger som gir vitnemål/kvalifikasjon. Eksempler her er treårig høgsoleningeniørutdanning, treårig radiografutdanning, cand. mag. utdanning.

3.3.2 Klassetrinn og varighet

Reform-97 førte til at obligatorisk grunnskoleutdanning ble forlenget med ett år. I dag begynner barna på skolen i en alder av seks år, og grunnskolen har en varighet på ti år. For de aller fleste som er født i Norge pr. i dag, gjelder at de kun har ni eller færre års obligatorisk grunnskoleutdanning. For å ta hensyn til Reform-97 er det bestemt at denne skal legges til grunn for klassetrinns-klassifiseringen, og at det av forenklingshensyn ikke skilles mellom dem som har ulik grunnskoleutdanningslengde. Dette førte til at de som ikke har gjennomført ti års obligatorisk grunnskoleutdanning skal behandles som om de har det. En person som har fullført grunnskole før Reform-97, og som har treårig videregående skole, blir dermed plassert i klassetrinn 13, selv om vedkommende i realiteten har 12 års skolegang, og dermed befinner seg på 12 klassetrinn.

Vi kan skille mellom klassetrinn for enkeltutdanninger og klassetrinn for samlekode. Enkeltutdanningene har forhåndsbestemte klassetrinn, dvs. at det er fastlagt hvilket klassetrinnsintervall utdanningen befinner seg i. For samlekode vil dette være annerledes, da f.eks. grunnfag kan tas på ulike klassetrinn. For noen kan det være klassetrinn 14, mens det for andre igjen kan være på klassetrinn 15. For samlekode kan det også lages et klassetrinnsintervall, men det vil ikke være mulig å bestemme nøyaktig hvor i intervallet utdanningen befinner seg. Klassetrinn regnes fra nivå 1 (barneskoleutdanning), hvor første året i grunnskolen er klassetrinn 01. Nivåene 1 og 2 utgjør klassetrinn 01 - 10. Første år etter obligatorisk grunnskole (nivå 3) blir således 11 klassetrinn osv. Høyeste klassetrinn er 21 (forskerutdanning).

Varigheten angis i antall måneder for utdanninger på nivå 1-5. 10 måneder utgjør et år (skoleår). 20 måneder er dermed to år, 30 måneder, tre år, osv.

For utdanninger på nivå 6-7 angis varigheten i vekttall, siden vekttall er den måleenheten i varighet som benyttes på universiteter og høyskoler. 20 vekttall utgjør en arbeidsmengde tilsvarende et års studier.

Varigheten i vekttall refererer til normert studieprogresjon for en utdanningsaktivitet. Hvilken informasjon som faktisk kan leses ut fra varighet, avhenger av hva slags type kode det dreier seg om. For enkeltutdanninger angir varigheten utdanningsaktivitetens absolutte varighet. For samlekode angis antall vekttall som et maksimum antall vekttall, fordi det inngår utdanningsaktiviteter av ulik varighet, og på ulike klassetrinn.

På nivå 0 finnes verken klassetrinn eller varighet da dette nivået innebærer enten at vedkommende person ikke har utdanning, eller undervisningsaktivitet på førskolenivå. På nivå 1 er det klassetrinnene 1-7, med en varighet på 70 måneder. På nivå 2 er det klassetrinnene 8-10, med en varighet på 30 måneder. På nivå 3 er det bestemt at det kun skal benyttes klassetrinnene 11 og 12. Dette nivået består av grunnkurs og videregående kurs I (VKI) på videregående skole. Alle utdanninger på videregående nivå, som har sluttklassetrinn som er høyere enn 12 er plassert på nivå 4, selv om de starter på klassetrinn 10 eller 11. For kurs som faller inn under Lov om videregående opplæring blir dermed klassetrinnene og varigheten i måneder sendes slik ut:

- Grunnkurs klassetrinn 11-11, 10 mnd.
- VK I klassetrinn 12-12, 10 mnd.
- VK II klassetrinn 13-13, 10 mnd.

For uspesifiserte koder og samlekode ('99-koder') er klassetrinnsinndelingen og varigheten vekttall vedtatt slik:

- Nivå 0: klassetrinn 00, 00 md.
- Nivå 1: klassetrinn 01-07, 70 md.
- Nivå 2: klassetrinn 08-10, 30 md.
- Nivå 3: klassetrinn 11-12, 20 md.
- Nivå 4: klassetrinn 11-14, 30 md.
- Nivå 5: klassetrinn 14-16, 30 md.
- Nivå 6: klassetrinn 14-17, 80 vekttall.
- Nivå 7: klassetrinn 14-19, 120 vekttall.
- Nivå 8: Klassetrinn 20-22, 60 vekttall

Vanligvis vil klassetrinn 13 være høyest på nivå 4, men enkelte fag som f.eks. 'flyfag' har VKIII, og elevene ender derfor opp med fire år på videregående-skole-nivå.

For universitetsgrader på nivå 7 er klassetrinnsinndelingen og varigheten i vekttall vedtatt slik:

- Cand.polit., Cand.philol., etc. klassetrinn 18-19, 40 vekttall.
- Mag.art.: klassetrinn 16-19, 80 vekttall.
- Sivilingeniør: klassetrinn 14-18, 100 vekttall.
- Cand.scient.: klassetrinn 17-18, 40 vekttall.
- Cand.real.: klassetrinn 18-19, 40 vekttall.

I utgangspunktet vil informasjon om klassetrinn på nivå 8, forskerutdanning, bli misvisende siden varigheten på utdanningene som kreves i forkant varierer. For å være gjennomgående på alle nivåer har vi valgt å legge inn klassetrinn og varighet også på forskerutdanninger. Hovedregelen er da at

forskerutdanningene har klasstrinn 20-22, varighet 60 vekttall. Lic.techn. er gitt klasstrinn 19-20 og varighet 40 vekttall da denne forskerutdanningen har sivilingeniør eller tilsvarende i bunnen. Andre lisensiat er gitt klasstrinn mellom 20-22, avhengig av fag, og varighet 20 vekttall. Alle forskerutdanninger i naturvitenskapelige og tekniske fag er gitt klasstrinn 19-21 og varighet 60 vekttall da disse vanligvis har kortere utdanning enn kandidater fra historisk-filosofiske fag, samfunnsvitenskapelige fag, teologiske fag, medisinske fag og juridiske fag når de tar fatt på forskerutdanning.

3.3.3 Studieretningskode

Studieretningskode brukes for å gruppere utdanninger på nivå 3-5. Dette er en grovere standardgruppering som først og fremst er tenkt som en forenkling i forbindelse med presentasjon av offisiell utdanningsstatistikk. Etter Reform-94 har studieretningskodene og inndelingen forandret seg.

Den nye inndelingen består av flere ulike studieretninger, samt at den er delt inn i retninger som gir henholdsvis studie- og yrkeskompetanse.

Nedenfor følger en skjematisk fremstilling av de ulike studieretningskodene, både for før Reform -94 og etter Reform -94. Kolonnene for før og etter Reform-94 viser ulikheten i antallet studieretninger, og de studieretninger som har tilkommet etter reformen. NUS2000 inneholder studieretningskodene i kolonnen 'Etter Reform-94'.

	Før Reform -94	Etter reform -94
Studieretningskode	01 Allmennfag 03 Husflidsfag og estetiske fag 05 Handels- og kontorfag 07 Håndverks- og kontorfag 09 Fiskeri- og sjøfartsfag 10 Landbruksfag og naturbruk 11 Helse- og sosialfag 17 Husholdningsfag 19 Idrettsfag	Studieretninger som gir studiekompetanse: 21 Allmenne, økonomisk- administrative fag 22 Musikk, dans og drama 23 Idrettsfag Studieretninger som gir yrkeskompetanse: 31 Helse- og sosialfag 32 Naturbruk 33 Formgivingsfag 34 Hotell- og næringsmiddel-fag 35 Byggfag 36 Tekniske byggfag 37 Elektrofag 38 Mekaniske fag 39 Kjemi- og prosessfag 40 Trearbeidsfag 41 Media og kommunikasjon 42 Salg og service 50 Teknisk fagskole 99 § 20-kurs, alle studieretninger

3.3.4 Kurstrinnkode

Kurstrinnkoden gir oversikt over de ulike kurstrinn på videregående-skole-nivå og teknisk fagskole. Den består av følgende koder:

A = Ettårig grunnkurs

H = VKI

I = Særløp

K = To- eller treårige kurs (ikke GK over to år)

P = VKII/bedriftsopplæring

T = VKIII

U = Teknisk fagskole

Z = §20-kurs

3.3.5 Kompetansekode

Kompetansekoden gir oversikt over alternativ studie- og yrkeskompetanse i videregående kurs II (VKII) og videregående kurs III (VKIII). I videregående utdanning skilles det mellom studieforberedende og yrkesfaglig utdanning. Den studieforberedende utdanningen legger mest vekt på teoretisk kunnskap og fører frem til studiekompetanse, mens den yrkesfaglige utdanningen fører frem til et yrke og gir yrkeskompetanse med eller uten fagbrev eller svennebrev. Det er imidlertid mulig å bygge på yrkeskompetansen og få studiekompetanse. For de studieretninger som gir yrkeskompetanse finnes det alternative måter å bygge opp utdanningen på. Et hovedskille er om utdanningen gir fag-/svennebrev eller ikke, og om utdanningen i VKII foregår på skole eller i bedrift.

Det er fem kompetansekoder:

- VKII gir generell studiekompetanse
  - VKII gir yrkeskompetanse med svennebrev eller fagbrev og VKII foregår i bedrift
  - VKII gir yrkeskompetanse uten svennebrev eller fagbrev
  - VKII gir yrkeskompetanse med svennebrev eller fagbrev, men VKII foregår i skole før læretid i bedrift.
  - VKIII gir yrkeskompetanse med svennebrev eller fagbrev, men VKII foregår i skole før læretid i bedrift.
-
- VKII i videregående utdanning, som normalt foregår i bedrift, men der eleven får tilbud om 'alternativ i skole' er ikke skilt ut som egen kode. Dette er med andre ord å betrakte som et individkjenne tegn og får således ikke en egen kode i utdanningsstandard.
  - Særløp, utdanninger i små fag, der VKI og VKII normalt foregår i bedrift, er gitt egne koder med varighet to år og klasstrinn 12-13. Noen særløp er dog egne fag på VKII-nivå. Disse er gitt klasstrinn 13-13, med en varighet på 1 år.

3.3.6 Universitets- og høyskolegruppering

Universitets- og høyskolegrupperingen brukes for å gruppere utdanninger på nivå 6-8. Dette er en grovere standardgruppering som først og fremst er tenkt som en forenkling i forbindelse med presentasjon av offisiell utdanningsstatistikk. Utdanningene på nivå 6-8 får således påskrevet koden fra den korresponderende universitets- og høyskolegrupperingen i en egen kolonne i kodeverket. Det er ingen spesiell sammenheng mellom tallkode og fag i universitets- og høyskolegrupperingen, tallene fungerer som løpenummer innen hvert nivå, og for identifikasjon av den enkelte type utdanning.

Nedenfor gis en oversikt over koder og navn i universitets- og høskolegrupperingen.

Nivå 6	Nivå 7	Nivå 8
01 Forberedende prøver	31 Høyere nivå's utdanning	81 Dr.philos.
02 Laverer nivå's utdanning	32 Cand.philol.-utdanning	82 Dr.polit.
03 Andre ettårige studier, grunnutdanning	33 Cand.polit.-utdanning	83 Dr.scient.
04 Høgskolekandidat, toårig	34 Cand.scient./Cand.real.-utdanning	84 Dr.juris./dr.legis.
05 Ingeniørutdanning, toårig grunnutdanning	35 Cand.jur.-utdanning	85 Dr.med.
06 Andre toårige studier, grunnutdanninger	36 Cand.med.-utdanning	86 Dr.theol.
07 Høgskolekandidat, treårig	37 Cand.agric.-utdanning	87 Dr.techn.
08 Allmennlærer, grunnutdanning	38 Cand.musicae.-utdanning	88 Dr.odont.
09 Førskolelærer, grunnutdanning	39 Cand.theol.-utdanning	89 Dr.med.vet.
10 Yrkesfaglærer, grunnutdanning	40 Cand.san.-utdanning	90 Dr.agric.
11 Ingeniørutdanning, treårig grunnutdanning	41 Cand.oecon.-utdanning	91 Dr.oecon.
12 Sykepleierutdanning, grunnutdanning	42 Cand.psychol.-utdanning	92 Dr.ing.
13 Helsefagutdanning, 3-4 år grunnutdanning, ikke sykepleier	43 Cand.sociol.-utdanning	93 Dr.art
14 Høgskolekandidat fireårig	44 Cand.sosion.-utdanning	94 Dr.psychol.
15 Etatsutdanninger	45 Cand.act.-utdanning	95 Andre forskerutdanninger (lisensiat)
16 Andre tre- og fireårige grunnutdanninger (ikke høgskolekandidat)	46 Cand.techn.-utdanning	
17 Cand.mag.-utdanning	47 Cand.pharm.-utdanning	
18 Videreutdanninger i ledelse/organisasjon/administrasjon/økonomi	48 Cand.med.vet.-utdanning	
19 Videreutdanning for ingeniører	49 Cand.merc.-utdanning	
20 Videreutdanning for sykepleiere	50 Cand.odont.-utdanning	
21 Videreutdanning for annet helsepersonell enn sykepleiere	51 Cand.ed./cand.paed./cand.paed.spec.-utdanning	
22 Andre Annen videreutdanningerutdanning, til og med to år	52 Hovedfagskandidat	
23 Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)	53 Magisterutdanningerutdanning	
24 Siviløkonomutdanning	54 Siviløkonomutdanning, CEMS-master	
	55 Sivilingeniørutdanning	
	56 Master of Science	
	57 Master of Philosophy	
	58 Master of Arts	
	59 Master of International Business	
	60 Master of Business Administration	
	61 Master of Management	
	62 Master of Technology Management	
	63 Mastergrader ved statlige høskoler	
	64 Etatsutdanninger	
	65 Annen utdanning på nivå 7, ikke videreutdanning/påbygging	
	66 Videreutdanninger/påbygging, inntil to år	
	67 Spesialistutdanning for leger	

4 Internasjonal standard for utdanningsgruppering (ISCED97)

UNESCO utarbeidet på 1970-tallet International Standard Classification of Education (ISCED). ISCED er utarbeidet for innsamling, sammensetning og presentasjon av sammenliknbare indikatorer og statistikk om utdanning, både innenfor individuelle land og internasjonalt. ISCED ble siste gang revidert i 1997 (ISCED97).

ISCED97 er en utdanningsstandard som er konstruert på bakgrunn av utdanningssystemene i mange land. ISCED97 er primært ment å skulle benyttes til sammenlikning av internasjonal utdanningsstatistikk. ISCED97 er dermed ikke så detaljert som nasjonale utdanningsstandarder, som skal beskrive i detalj et enkelt lands utdanningssystem. Siden ISCED97 er mindre detaljert, kan den heller ikke dekke alle nasjonale behov til en utdanningsstandard. En nasjonal utdanningsstandard må være uttømmende for de utdanninger som finnes, og dekkende for det som eksisterer av aktuelle tilleggsdimensjoner og særegenheter i gjeldende land. En internasjonal standard har ikke muligheten til å omfatte alle de nasjonale særegenheter som finnes. I forbindelse med revideringen av Norsk standard for utdanningsgruppering er det utarbeidet en nøkkel mellom NUS2000 og ISCED97. Hver seksifret NUS2000-kode (samlekoder og enkeltutdanninger) har henvisning til en ISCED97-kode med tilhørende tilleggsdimensjoner.

4.1 Oppbyggingen av ISCED97

ISCED97 er på samme måte som Norsk standard for utdanningsgruppering, bygget opp ved hjelp av nivå og faginnndeling. I tillegg har ISCED97 fire tilleggsdimensjoner (Destination, Orientation, Duration og National Degree Structure). Tilleggsdimensjonene benyttes kun på enkelte nivåer. Standarden har følgende struktur:

- 1. Siffer: Level (nivå)
- 2. Siffer: Broad field (fagfelt)
- 3. Siffer: Narrow field (Fields of education) (utdanningsfelt)
- 4. Siffer: Detailed field (Fields of education and training) (fordypningsfelt)
- Pos 5: Destination (destinasjon)
- Pos 6: Orientation (orientering)
- Pos 7: National Degree Structure (grad)
- Pos 8: Duration (varighet)

Andre til fjerde siffer kan betegnes som fagkode. De fire siste tilleggsdimensjonene er plassert i henholdsvis femte (Destination), sjette (Orientation), sjuende (National Degree Structure) og åttende posisjon (Duration).

4.1.1 Nivå (Level)

ISCED97 består av følgende nivåer:

- 0 Pre-Primary (Førskoleutdanning)
- 1 Primary (Grunnskoleutdanning, første trinn)
- 2 Lower secondary (Grunnskoleutdanning, andre trinn)
- 3 Upper secondary (Videregående utdanning)
- 4 Post-Secondary non-tertiary (ikke videregående-, universitets- eller høyskoleutdanning)
- 5 First stage of tertiary education (Universitets- og høyskoleutdanning)
- 6 Second stage of tertiary education (Forskerutdanning)

Som det fremgår av nivåinndelingen består ISCED97 av sju nivåer, mens NUS2000 som tidligere vist består av 9 nivåer. Forskjellen mellom NUS2000 og ISCED97 består i at all utdanning på videregående-skole-nivå er plassert på ett nivå (nivå 3) i ISCED97, mens vi i NUS2000 har fordelt denne type utdanning på to nivåer (nivå 3 og 4). NUS2000 har en tredeling av utdanninger på universitets- og høskolenivå (nivå 6, 7 og 8), mens ISCED97 har en todeling (nivå 5 og 6). Selv om det er forskjell på de to standardene hva angår nivåinndelingen, har ikke dette vært noe problem i kodingen fra NUS2000 til ISCED97. Vi har her fulgt nivåinndelingen fra ISCED97.

Følgende NUS-nivåer tilsvarer da følgende ISCED97-nivåer:

NUS	ISCED97
0	0
1	1
2	2
3 + 4	3
5	4
6 + 7	5
8	6

4.1.2 Faginnndelingen (Fields of Education and Training)

Hver utdanningsaktivitet klassifiseres ut fra utdanningens faglige innhold. Faginnndelingen i ISCED97 er tresifret. Første siffer indikerer Broad Field. ISCED97 består av 9 ulike Broad Fields.

Broad Fields i ISCED97 er definert som følger:

0	General Programmes
1	Education
2	Humanities and Arts
3	Social Sciences, Business and Law
4	Science, Mathematics and Computing
5	Engineering, Manufacturing and Construction
6	Agriculture and Veterinary
7	Health and Welfare
8	Services
9	Unknown

Det er noen ulikheter mellom den norske inndelingen av fagfelt (se punkt 3.1.2 for den norske inndelingen) og den internasjonale. Spesielt gjelder dette for ISCED97 sitt fjerde fagfelt. I den norske standarden er også inkludert håndverks og tekniske fag sammen med naturfagene (fagfelt 6 i NUS2000). I ISCED97 utgjør naturfagene et eget felt, mens håndverks og tekniske fag er plassert under flere ulike felt. Rekkfølgen på fagfeltene er også annerledes for de to standardene.

I kodingen fra NUS2000 til ISCED97 har det i all hovedsak gått greit å plassere de norske utdanningene på de internasjonale fagfeltene. I de tilfeller hvor det har vært norske utdanninger som har passet inn under flere enn et fagfelt i ISCED97, har det vært foretatt en individuell vurdering av hvert enkelt fag. Vi har derfor ikke fulgt et fast mønster for kodingen i fagfelt, men foretatt en avveining i hvert enkelt tilfelle.

Andre siffer i fagkoden indikerer Narrow field (Fields of Education), som igjen er inndelt i Detailed field (Fields of Education and Training). ISCED97 består av 25 ulike Narrow fields som deretter består av ca. 80 Detailed fields.

Nedenfor følger en skjematisk fremstilling av Broad fields, Narrow fields og Detailed fields i ISCED97:

0	General Programmes
01	Basic/broad general programmes
010	Basic/broad general programmes
08	Literacy and numeracy
080	Literacy and numeracy
09	Personal skills
090	Personal skills
1	Education
14	Teacher training and education science
140	Teacher training and education science (broad programmes)
142	Education science
143	Training for pre-school teachers
144	Training for teachers at basic levels
145	Training for teachers with subject specialisation
146	Training for teachers of vocational subjects
2	Humanities and Arts
21	Arts
210	Arts (broad programmes)
211	Fine arts
212	Music and performing arts
213	Audio-visual techniques and media production
214	Design
215	Craft skills
22	Humanities
220	Humanities (broad programmes)
221	Religion
222	Foreign languages
223	Mother tongue
225	History and archaeology
226	Philosophy and ethics
3	Social sciences, Business and Law
31	Social and behavioural science
311	Psychology
312	Sociology and cultural studies
313	Political science and civics
314	Economics
32	Journalism and information
321	Journalism and reporting
322	Library, information, archive
34	Business and administration
340	Business and administration (broad programmes)
341	Wholesale and retail sales
342	Marketing and advertising
343	Finance, banking, insurance
344	Accounting and taxation
345	Management and administration
346	Secretarial and office work
347	Working life
38	Law
380	Law

4	Science, Mathematics and Computing
42	Life science
421	Biology and biochemistry
422	Environmental science
44	Physical science
441	Physics
442	Chemistry
443	Earth science
46	Mathematics and statistics
461	Mathematics
462	Statistics
48	Computing
481	Computer science
482	Computer use
5	Engineering, Manufacturing and Construction
52	Engineering and engineering trades
520	Engineering and engineering trades (broad programmes)
521	Mechanics and metal work
522	Electricity and energy
523	Electronics and automation
524	Chemical and process
525	Motor vehicles, ships and aircraft
54	Manufacturing and processing
540	Manufacturing and processing (broad programmes)
541	Food processing
542	Textiles, clothes, footwear, leather
543	Materials (wood, paper, plastic, glass)
544	Mining and extraction
58	Architecture and building
581	Architecture and town planning
582	Building and civil engineering
6	Agriculture and Veterinary
62	Agriculture, forestry and fishery
620	Agriculture, forestry and fishery (broad programmes)
621	Crop and livestock production
622	Horticulture
623	Forestry
624	Fisheries
64	Veterinary
641	Veterinary
7	Health and Welfare
72	Health
720	Health (broad programmes)
721	Medicine
723	Nursing and caring
724	Dental studies
725	Medical diagnostic and treatment technology
726	Therapy and rehabilitation
727	Pharmacy
76	Social services
761	Child care and youth services
762	Social work and counselling

8	Services
81	Personal services
810	Personal services (broad programmes)
811	Hotel, restaurant and catering
813	Sports
814	Domestic services
815	Hair and beauty services
84	Transport services
840	Transport services
85	Environmental protection

850	Environmental protection (broad programmes)
851	Environmental protection technology
852	Natural environments and wildlife
853	Community sanitation services
86	Security services
860	Security services (broad programmes)
861	Protection of persons and property
862	Occupational health and safety
863	Military and defense

Sammenliknes denne oversikten med liknende oversikt for NUS2000 (kap. 3.1.3), finnes det en del forskjeller mellom de to standardene i hvilke fag som er lagt inn under de mer overordnede kategoriene. Flesteparten av utdanningene i NUS2000 har likevel latt seg plassere i ISCED97 uten store problemer. Også her har det vært foretatt individuelle vurderinger når norske utdanninger ikke har latt seg plassere rett inn i ISCED97.

4.1.3 Tilleggsdimensjonen Destinasjon (Destination)

Dette begrepet er vanskelig å oversette til norsk. For ikke å miste informasjonen som ligger i den engelske originalen, gjengis definisjonen på engelsk: 'the type of subsequent education or destination for which completers are eligible or type of labour market positions for which they prepare graduates.' Det finnes tre forskjellige kodinger; A, B og C:

- A. Utdanningen er ment å skulle lede til videre allmennfaglig utdanning.
- B. Utdanningen er ment å skulle lede til videre yrkesfaglig utdanning.
- C. Utdanningen er ment å skulle lede direkte til arbeidsmarkedet (yrkesutdanninger).

Tilleggsdimensjonen Destination benyttes på nivåene 2, 3, 4 og 5 i ISCED97, men ikke alle kodetyper er benyttet da det norske utdanningssystemet ikke er helt kompatibelt med det systemet ISCED97 er grunnlagt på.

- På nivå 2 har vi kun benyttet kode A. Bakgrunnen for dette er at all utdanning på dette nivået i Norge er ment å skulle lede til generelt videregående-skole-nivå. Det er i Norge ikke mulig å foreta en spesialisering på ungdomsskolenivået som leder enten til allmenn- eller yrkesfag på videregående-skole-nivå.
- På nivå 3 har vi benyttet kodene A og C. Årsaken til dette er at det norske systemet på videregående-skole-nivå enten gir kandidaten muligheten til å fortsette videre med allmennfaglige studier på høyere nivå, eller at de som tar yrkesutdanninger kan gå rett ut på arbeidsmarkedet med en komplett yrkesutdanning. Det finnes i Norge ingen utdanning på dette nivået som passer inn under definisjonen til kode B.
- På nivå 4 er det også vedtatt å bruke kodene A og C. Her er argumentene de samme som for nivå 3.
- På nivå 5 er benyttet kodene A og B. Rasjonalet for dette er at det på dette nivået i det norske utdanningssystemet ikke finnes noen utdanningstyper som passer inn under definisjonen til kode C. Det er i Norge ingen typer utdanninger på dette nivået som er yrkesutdanninger i den sammenhengen begrepet yrkesutdanning benyttes i Norge. Utdanninger som er kortere enn tre år kodes 5B, og de som varer lengre kodes 5A. I utgangspunktet mener SSB at alle utdanninger på dette nivået bør kodes 5A. Grunnen til dette er at det i Norge er mulig å inkludere kortere utdanninger (kortere enn tre år) i de lengre utdanningene som kodes 5A. På den måten får de korte utdanningene preg av å være passende inn under kode A.

Kodingen fra NUS2000 til ISCED97 er da gjort på følgende måte når det gjelder tilleggsdimensjonen *Destinasjon*:

ISCED97-nivå	Kode som er benyttet		
2	A		
3	A		C
4	A		C
5	A	B	

4.1.4 Tilleggsdimensjonen Orientering (Orientation)

Også her benyttes den engelske definisjonen: 'the programme orientation, understood here as the degree to which the programme is specifically oriented towards a specific class of occupations or trades'. Orientering deles i General (1), Pre-Vocational (2) og Vocational (3), avhengig av i hvilken grad utdanningen er generell/akademisk eller av mer yrkesrettet karakter.

1 General: Utdanning som ikke er ment å skulle forberede kandidatene for en spesiell yrkesgruppe, bransje, eller for opptak til videre yrkes- eller tekniske utdanningsprogram. Under 25 prosent av det faglige innholdet er yrkesrettet eller har teknisk innhold.

2 Pre-vocational: Utdanning som i hovedsak er innrettet mot å forberede kandidaten til videre yrkes- eller teknisk utdanning. Fullføring av denne form for utdanning leder ikke til et yrke og gir ikke teknisk kompetanse som er arbeidsmarkedsrelevant. Minst 25 prosent av det faglige innholdet må være yrkesrettet eller av teknisk karakter. Mye av utdanningens innhold er av allmennfaglig karakter.

3 Vocational: Yrkesutdanning. Fullføring av denne form for utdanning gir en arbeidsmarkedsrelevant yrkeskompetanse innenfor et bestemt yrke.

Tilleggsdimensjonen *Orientering* benyttes på nivåene 2, 3 og 4 i ISCED97. Vi har kun benyttet kategoriene *General* og *Vocational* da det i Norge ikke finnes utdanninger som er innrettet mot å forberede kandidatene til videre yrkes- eller teknisk utdanning.

- Utdanninger som har fått kode A i tilleggsdimensjonen *Destinasjon*, har fått kode 1 i tilleggsdimensjonen *Orientering*.
- Utdanninger som har fått kode B eller C i tilleggsdimensjonen *Destinasjon*, har fått kode 3 i tilleggsdimensjonen *Orientering*.

4.1.5 Tilleggsdimensjonen Duration (Varighet)

Varighet sikter til utdanningens kumulative varighet på det relevante nivået. Selv om det benyttes samme kodetall og beskrivelse for utdanningens lengde, er varigheten disse sikter til forskjellig for de ulike nivå. Her har vi benyttet samtlige koder fra ISCED97.

Nedenfor følger oppbyggingen av varighetens struktur:

ISCED97-nivå	Kode		Måneder eller vektall	
Nivå 3	1	Kort	6 mnd. og mindre	
	2	Middels	7 til 12 mnd.	
	3	Lang	13 til 24 mnd.	
	4	Meget lang	25 mnd.	
Nivå 4	1	Kort	24 mnd. og mindre	
	2	Middels	25 til 36 mnd.	
	3	Lang	37 til 48 mnd.	
	4	Meget lang	49 mnd. og lengre	
Nivå 5	1	Kort (2 - mindre enn 3 år)	Vektall	Mnd.
	2	Middels (3 - mindre enn 5 år)	0-59	0-29
	3	Lang (5 - mindre enn 6 år)	60-99	30-49
	4	Meget lang (6 år og lengre)	100-119	50-59
			120+	60+

4.1.6 Tilleggsdimensjonen National Degree Structure (Grad)

Grad er delt inn i fire kategorier, og reflekterer medlemslandenes egne gradsstrukturer. Hvilken kategori den enkelte person plasseres i, avhenger derfor av det enkelte medlemslands egen gradsstruktur. Grad er i utgangspunktet inndelt i følgende kategorier:

Intermediate (mellomliggende)

First (første)

Second (andre)

Third and further (tredje og videre)

I utgangspunktet passer heller ikke denne tilleggsdimensjonen helt inn i det norske utdannings-systemet. Det norske utdanningssystemet er et modulært utdanningssystem, hvor ulike moduler bygger på hverandre og kan innpasses på ulike måter til hverandre. På den måten er det mulig å oppnå flere ulike grader, avhengig av hvordan kandidaten bygger opp utdanningen sin. En kandidat kan eksempelvis oppnå en grad etter to år (høgskolekandidat), en annen en etter fire år (Cand.mag.), og enda en grad etter seks års studier (f.eks. Cand.polit.). På den andre siden er det også vanlig at kandidater først oppnår en grad etter fire år (Cand.mag.), og en annen en etter seks år med studier (f.eks. Cand. philol.). På den måten er det ikke noe fast opplegg for hva som er første, andre, eller tredje grad. Dette vil og kan variere fra kandidat til kandidat. Siden det vanligvis er slik at de fleste kandidater i Norge oppnår en eller to grader, har vi bestemt at vi i Norge benytter kategoriene 'First' (kodet 1) og 'Second' (kodet 2). Tilleggsdimensjonen National Degree Structure benyttes på nivå 5 i ISCED97.

- Som 'Second' kodes hovedfag, Mag.art., Mag.scient., Cand.scient., Cand.real., Cand.polit., Cand.philol. og annen høyere utdanning på NUS2000-nivå 7 (ikke sivilingeniør-utdanning).
- Som 'First' kodes alle andre høyere utdanninger.

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2000/62 Ø. Kleven: Ferieundersøkelsen 1999 Panel: Dokumentasjonsrapport. 50s.
- 2000/63 P.G. Larssen: Overvakingssystemet for bedrifter i BoF. 29s.
- 2000/64 R. N. Johnsen: Undersøking om foreldrebetaling i barnehagar, august 2000. 36s.
- 2000/65 A. Thomassen: Byggekostnadsindeks for rørleggerarbeid i kontor- og forretningsbygg. 14s.
- 2000/67 A.G. Hustoft og G. Olsen: Metadata for statistikk om personer og husholdninger : Forprosjektrapport. 34s.
- 2000/68 A. Bruvoll, K. Flugsrud og H. Medin: Dekomponering av endringer i utslipp til luft i Norge - dokumentasjon av data. 19s.
- 2000/69 M. Vik Dysterud og E. Engelién: Tettstedsavgrensing: Teknisk dokumentasjon 2000. 53s.
- 2000/70 A. Akselsen, G. Dahl, J. Lajord og Ø. Sivertstøl: FD - Trygd: Variabelliste. 48s.
- 2000/71 B.O. Lagerstrøm: Kompetanse i grunnskolen , del 2: Dokumentasjonsrapport. 19s.
- 2000/72 B.O. Lagerstrøm: Kompetanse i grunnskolen: Hovdresultater 1999/2000 170s.
- 2000/73 J.H. Wang: Kvartalsvis investeringsstatistikk. 57s.
- 2000/74 P.O. Lande og T. Hoel: Dødsårsaksregisteret: Systemdokumentasjon. 90s.
- 2000/75 A.G. Pedersen, P.O. Lande og T. Hoel: Dødsårsaksregisteret: Brukerdokumentasjon. 99s.
- 2000/76 A.G. Hustoft, B. Vannebo: En undersøkelse av frafallet i utvalgsundersøkelser i perioden 1997-2000. 56s.
- 2000/77 P.O. Lande og J. Kittelsen: Forbruksundersøkinga 2000. Innlasting/Innsjekking: Brukerdokumentasjon. 17s.
- 2000/78 J. Fosen, A.K. Johnsen og G. Røyne: Frafall blant innvandrere. En undersøkelse av frafall i Utdanningsundersøkelsen 1999 og i valgundersøkelser blant innvandrere. 53s.
- 2000/79 J. Kittelsen og P.O. Lande: OPPSLAG - Forbruksundersøkelsen. Brukerdokumentasjon. 39s.
- 2000/80 J. Kittelsen og P. O. Lande: Forbruksundersøkinga 2000. Systemdokumentasjon. 156s.
- 2000/81 J.T. Lind: Testing av stokastiske individuelle effekter i paneldatamodeller. 17s.
- 2001/2 D.Q. Pham: Innføring i tidsserier - sesongjustering og X-12-AMIRA. 110s.
- 2001/3 O. Rognstad: Eiendomsomsetning. Dokumentasjon av datagrunnlag og bearbeidingsrutine. 72s.
- 2001/4 T. Nøtnæs: Innføring i kognitiv kartlegging. 20s.
- 2001/5 T. Bye, M. Hansen og B. Strøm: Hvordan framskrive utslipp av klimagasser? 16s.
- 2001/6 A. Langørgen og R. Aaberge: KOM-MODE II estimert på data for 1998. 16s.
- 2001/7 B.R. Joneid og J. Lajord: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport. Stønader til enslig forsørger. 1992-1999. 39s.
- 2001/8 T. Karlsen, E. Karstensen og E. Evensen: Beregningsrutiner og teknisk programstruktur for fylkesfordelt nasjonalregnskap. 27s.
- 2001/9 L. Rognstad, N.M. Stølen, T. Jakobsen og P. Schøning: Regional statistikk og analyse - strategi og prioriteringer. 45s.
- 2001/10 A. Akselsen og B.R. Joneid: FD - Trygd: Dokumentasjonsrapport. Pensjoner. Grunn- og hjelpestønader. 1992-1998. 94s.
- 2001/11 B. Mathisen: Flyktninger og arbeidsmarkedet 4. kvartal 1999. 34s.